

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Adéla Nedbalová

**Práva z vadného plnění při prodeji zboží v obchodě
a jejich problematické aspekty
v kontextu rakouské právní úpravy**

Diplomová práce

Olomouc 2016

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Práva z vadného plnění při prodeji zboží v obchodě a jejich problematické aspekty v kontextu rakouské právní úpravy“ vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 25. dubna 2016

.....

Adéla Nedbalová

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé diplomové práce **doc. JUDr. Blance Vítové, Ph.D., LL.M.** za její ochotu, vstřícný přístup a za poskytnutí odborných rad i cenných připomínek, které mi velmi pomohly při vypracování této práce. Mé poděkování patří také **Dr. Iur. Angelice Mašurové** za její odborné vedení při zapracování účinné rakouské právní úpravy do této práce a za příjemnou spolupráci.

Rovněž bych ráda poděkovala své rodině a všem blízkým, kteří mě podporovali nejen při psaní této práce, ale i během celého studia.

Seznam použitých zkratk

ABGB	Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch
ČOI	Česká obchodní inspekce
KSchG	Konsumentenschutzgesetz
Nejvyšší soud	Nejvyšší soud České republiky
ObchZ	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění zákona č. 179/2013 Sb., účinném ke dni 1. července 2013
OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OZ z roku 1964	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění zákona č. 428/2011 Sb., účinném ke dni 1. ledna 2013
OZ z roku 1950	zákon č. 141/1950 Sb., občanský zákoník, ve znění zákona 141/1950 Sb., účinném ke dni 31. března 1963
Recepční norma	zákon č. 11/1918 Sb., o zřízení samostatného státu československého, ve znění zákona č. 11/1918 Sb., účinném ke dni 28. října 1918
SDEU	Soudní dvůr Evropské unie
Směrnice 1999/44/ES (Směrnice)	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25. května 1999, o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží
UGB	Unternehmensgesetzbuch
ZOS	zákon č. č. 643/2002 Sb., zákon o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

Obsah

Seznam použitých zkratk	4
Úvod	6
1 Úvod do práv z vadného plnění v české a rakouské právní úpravě	9
1.1 Systematika práv z vadného plnění	9
1.2 Vztah obecných a zvláštních ustanovení o vadném plnění	11
1.3 Vznik a vymezení vadného plnění	12
1.4 Změna koncepce občanskoprávní odpovědnosti a nová terminologie	14
1.5 Klasifikace vad	15
1.5.1 Vady faktické a právní	16
1.5.2 Vady nápadné a zřejmé, zjistitelné z veřejného seznamu a skryté	17
1.6 Konkurence práva z vadného plnění a práva na náhradu škody	18
2 Prodej zboží v obchodě	20
2.1 Implementace směrnice 1999/44/ES	20
2.2 Systematické zařazení zvláštních ustanovení o prodeji zboží v obchodě	21
2.3 Osobní působnost právní úpravy	22
2.4 Vadné plnění u spotřebitelských smluv v rakouské právní úpravě	24
2.5 Záruka za jakost	25
2.5.1 Záruka za jakost	26
2.5.2 Záruka v rakouském právu (Vertragliche Garantie)	27
3 Jakost při převzetí a její problematické aspekty	29
3.1 Vadné plnění u prodeje zboží v obchodě	29
3.2 Domněnka vadnosti věci	33
4 Problematický výklad ustanovení § 2165 občanského zákoníku	35
4.1 Možnosti interpretace a názorová stanoviska v řadách odborné veřejnosti	36
4.1.1 Argumenty pro reklamační lhůtu	37
4.1.2 Argumenty pro zákonnou povinnost z vadného plnění	39
4.1.3 Shrnutí a zhodnocení	41
4.2 Délka lhůty k uplatnění práva z vady kupujícím	42
5 Nároky kupujícího z vadného plnění	44
5.1 Nároky z vadného plnění u prodeje zboží v obchodě v občanském zákoníku	45
5.2 Nároky z vadného plnění v rakouské právní úpravě	48
Závěr	50
Seznam použité literatury	53
Abstrakt / Summary	58
Klíčová slova / Key words	58

Úvod

Předkládaná kvalifikační práce se soustředí na oblast práv z vadného plnění se zaměřením na práva z vadného plnění při prodeji zboží v obchodě a jejich problematické aspekty. Vadné plnění je zejména v intencích spotřebitelského práva problémem, se kterým se v průběhu života setká každý z nás. A protože nedokonalost k lidskému životu neodmyslitelně patří, musí právo na tyto situace patřičně reagovat, v tomto případě tak činí prostřednictvím regulace práv z vadného plnění.

Jak naznačuje už samotný název, účelem práce není jen pouhé sumativní hodnocení a shrnutí dané problematiky, ale také kritické zhodnocení vyvstávajících sporných právních otázek. Dílčím cílem práce je též porovnání vybraných institutů se zahraničním prvkem (Rakousko), což se nabízí zejména vzhledem k výrazné evropské harmonizaci v dané oblasti. Přestože komparace nepředstavuje primární účel této práce, napomůže k dosažení komplexnějšího rozboru dané problematiky. Práce bude zohledňovat zejména účinnou právní úpravu, nicméně vzhledem k nedávné rekonstrukci soukromého práva neopomíná zdůraznit ani nejdůležitější změny a odlišnosti s původní právní úpravou. Součástí práce budou rovněž úvahy *de lege ferenda*.

Dosavadní zpracování problematiky vad a vadného plnění nepovažujeme za vyčerpané, dokonce ani za dostatečné, negativně hodnotíme zejména absenci monografií, které by se této oblasti věnovaly komplexně. Tomu nepřispívá ani změna terminologie a celkové koncepce práv z vadného plnění, která činí velkou část odborné literatury neaktuální. Tento nedostatek je však alespoň částečně pokrýván autorskými komentáři a odbornými příspěvky v časopisech či v internetových zdrojích, které zohledňují i aktuální reformy. Velký význam má v této poměrně progresivně se vyvíjející oblasti judikatura českých soudů i SDEU a v neposlední řadě také komunitární legislativa, kterou je ovlivněna především právní úprava vadného plnění při prodeji zboží v obchodě.

Celá práce by měla směřovat zejména k zodpovězení stěžejní otázky, jaká práva vznikají kupujícímu v případě vadného plnění, které vzniká v souvislosti s prodejem zboží v obchodě. Při hledání odpovědi na tuto otázku bude nutné pečlivě zpracovat poměrně komplikovanou dotčenou materii a objasnit řadu jejích problematických prvků. Sekundární výzkumná otázka vyvstává především z harmonizace této oblasti a zpracování rakouské soukromoprávní úpravy do této práce. Lze hodnotit českou a rakouskou implementaci směrnice 1999/44/ES jako správně provedenou a naplňující její cíl, tedy zavedení evropského standardu ochrany

spotřebitele při prodeji spotřebního zboží? K dosažení stanoveného záměru budou v práci také ověřovány následující hypotézy:

1. Problematika vadného plnění doznala s účinností OZ zásadních koncepčních i terminologických změn.
2. Rakouská soukromoprávní úprava a její tradiční hodnoty představují systém, ke kterému se navrácí i české rekonstruované soukromé právo, zejména ABGB je považován za jeden z předních inspiračních zdrojů OZ. Obě úpravy se tedy i s ohledem na harmonizační snahy vzájemně přibližují.
3. Zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě poskytují vyšší ochranu kupujícím spotřebitelům, kteří při uzavírání smluv s podnikatelem vystupují v postavení slabší strany.
4. Implementací směrnice 1999/44/ES, která si klade za cíl sjednotit ve všech členských státech minimální úroveň ochrany spotřebitelů při prodeji spotřebního zboží, dostala Česká republika svých závazků, vyplývajících z komunitárního práva.
5. Zásadním problematickým aspektem regulace práv z vadného plnění při prodeji zboží v obchodě je polemika nad přetrváním či nepřetrváním zákonné záruky i po účinnosti OZ. Převažují však argumenty, které zákonnou záruku uznávají.

K dosažení zamýšlených cílů práce, zodpovězení výzkumné otázky i ověření stanovených hypotéz bude využíváno vícero vědeckých metod. Vedle metody deskriptivní, která napomůže zejména k utvoření přehledu a povědomí o celé problematice, bude v práci aplikována i metoda analýzy, která tvoří nezbytný prostředek při řešení problematických aspektů. V práci bude také použito vícero metod výkladu (jazykový, objektivně teleologický, subjektivně historický, formálně systematický, metoda recentního objektivního výkladového cíle) a metoda dotváření práva (*analogie legis*). S ohledem na zapracování zahraniční právní úpravy do této práce bude aplikována i srovnávací metoda právní.¹

Práce je členěna do pěti kapitol, které na sebe svým uspořádáním logicky navazují a plynule přechází od obecné materie ke konkrétnějším bodům a problémům. Jednotlivé kapitoly se zejména z důvodu lepší přehlednosti práce vnitřně diferencují. První kapitola je úvodem do problematiky vadného plnění. Jejím cílem je přiblížit čtenářům celkovou systematiku práv z vadného plnění v Česku i v Rakousku s akcentem na vztah a vzájemnou souvislost obecných a zvláštních ustanovení. Ve druhé kapitole je blíže pojednáno o zvláštních ustanovení o prodeji zboží v obchodě, jejich postavení v rámci systematiky

---

¹ K jednotlivým výkladovým metodám více viz MELZER, Filip. *Metodologie nalézání práva*. Praha: C. H. Beck, 2010.

vadného plnění, o implementaci směrnice 1999/44/ES a seznamujeme se také s rakouskou úpravou spotřebitelských obchodů. Samostatná podkapitola je věnována záruce za jakost v české i rakouské právní úpravě. Třetí a čtvrtá kapitola je zaměřena na problematické aspekty jakosti při převzetí a interpretačně nejasného § 2165 OZ. Pátá kapitola sumarizuje nároky kupujícího plynoucí z vadného plnění.

1 Úvod do práv z vadného plnění v české a rakouské právní úpravě

1.1 Systematika práv z vadného plnění

Právní úprava vadného plnění doznala s účinností rekodifikovaného občanského zákoníku poměrně významných změn, za velmi pozitivní modifikaci lze považovat zejména odstranění její dosavadní roztržitosti v OZ z roku 1964² a ObchZ.³ Přestože OZ z roku 1964 měl povahu generálního předpisu⁴, komplexně pojatá právní úprava vadného plnění v ObchZ neopouštěla v rámci jeho působnosti prostor k subsidiární aplikaci občanskoprávní úpravy.⁵ Od 1. 1. 2014 byla tato dvojkolejnost odstraněna a celá problematika vadného plnění pojata do OZ.⁶ Ta se stejně jako v OZ z roku 1964⁷ vnitřně diferencuje na obecnou a zvláštní úpravu. Obecná ustanovení⁸ jsou systematicky řazena do oddílu Splnění, který je součástí části čtvrté, nazvané Relativní majetková práva. Co se týče speciálních úprav, nejpreciznější zvláštní úpravu vadného plnění najdeme u koupě a zvláštních ustanovení o prodeji zboží v obchodě⁹, dále se v zákoně objevují speciální ustanovení o vadách díla (§ 2615 an. OZ), stavebního díla (§ 2628 an. OZ), zájezdu (§ 2573 an. OZ) nebo pronajaté věci (§ 2207 an. OZ). Některá ustanovení o vadném plnění u smluv uzavíraných se spotřebitelem jsou obsažena také v zákoně o ochraně spotřebitele¹⁰ (např. vyřízení reklamace v § 19), další související ustanovení najdeme však i v jiných zvláštních předpisech.

Práva z vadného plnění se v obecných ustanoveních dělí podle právního důvodu vzniku na zákonná práva z vadného plnění, která vznikají při naplnění podmínek obligatorně ze zákona, a smluvní záruku za jakost, kterou si mohou strany mezi sebou fakultativně ujednat. Záruku za jakost upravoval dosud jen ObchZ (§ 429 an.), v občanskoprávní úpravě se v této

---

² zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění zákona č. 428/2011 Sb., účinném ke dni 1. ledna 2013

³ zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění zákona č. 179/2013 Sb., účinném ke dni 1. července 2013

⁴ Srov. § 1 odst. 2 ObchZ

⁵ Základní úprava vad v ObchZ byla zahrnuta v rámci ustanovení kupní smlouvy (§ 422 až § 441), která byla východiskem i pro ostatní smluvní typy a nahrazovala tak úpravu obecnou. Speciální úpravu obsahovala smlouva o dílo (§ 560 až § 565), zvláštní ustanovení o vadách najdeme také u smlouvy o koupi najaté věci (§ 496).

⁶ zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁷ OZ z roku 1964 obsahoval obecnou úpravu v §§ 499-510 i speciální úpravy. Základní koncepce byla tedy obdobná OZ, obecná úprava však byla jinak systematicky zařazena. Zatímco v OZ z roku 1964 najdeme odpovědnost za vady na začátku obecných ustanovení o závazcích, v OZ jsou práva z vad zařazena u zániku závazku splněním.

⁸ § 1914 až § 1925 OZ

⁹ Zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě (§ 2158 až § 2174) jsou systematicky zařazena do právní úpravy koupě (§ 2079 an. OZ).

¹⁰ zákon č. 643/2002 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

podobě jedná o novinku. Toto schéma je v zásadě stejné i pro speciální úpravy s výjimkou zvláštních ustanovení o prodeji zboží v obchodě, pro které se už v OZ z roku 1964 uplatňoval odlišný režim. Ten spočíval v tom, že kupujícímu svědčila kromě běžných zákonných práv z vadného plnění i práva z tzv. dvouleté zákonné záruky. Na základě toho požíval kupující mnohem větší ochrany, protože prodávající odpovídal i za vady nad rámec standartních zákonných práv. Vzhledem k tomu, že OZ z roku 1964 vůbec neupravoval záruku za jakost, jednalo se o ojedinělé specifikum oproti zákonnému režimu ochrany. V současnosti nepanuje jednoznačný názor na to, zda tzv. zákonná záruka i nadále existuje či nikoliv.

Přestože Českou republiku a Rakousko spojuje společná minulost a samotný ABGB na našem území platil po zániku Rakouska-Uherska až do roku 1950, došlo v důsledku historických událostí a politického vývoje po druhé světové válce k vzdálení obou soukromoprávních systémů, především kvůli úpadku českého soukromého práva a opuštění tradičních hodnot a institutů.¹¹ Opětovnému přiblížení obou právních úprav aktuálně napomáhají zejména harmonizační snahy Evropské unie a rekodifikace českého soukromého práva, pro kterou byl ABGB jedním z hlavních inspiračních zdrojů. Česká republika se přijetím nového občanského zákoníku zařadila mezi státy s komplexní a moderní koncepcí soukromého práva, kterou se navrácí k ověřeným institutům a právní terminologii, jež byly v důsledku politických a ideologických zásahů deformovány.¹²

V Rakousku je však i přes toto snažení systematika práv z vadného plnění stále poměrně výrazně odlišná. Právní úpravu vadného plnění najdeme ve třech zákonech – Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch¹³, Konsumentenschutzgesetz¹⁴ a Unternehmensgesetzbuch.¹⁵ V ABGB je soustředěna především do obecné části závazkového práva a zvláštní úpravy jen zřídka obsahují související speciální ustanovení. KSchG, neboli zákon o ochraně spotřebitele, upravuje vztahy mezi podnikatelem, který uzavírá smlouvu v rámci své obchodní činnosti, a spotřebitelem. UGB se použije tehdy, uzavřely-li obě strany smlouvu v souvislosti se svou obchodní činností, tedy vystupují-li v právním jednání jako podnikatelé. Obsahuje však pouze jedno speciální ustanovení o vadném plnění u koupě zboží, kterému bude věnována pozornost v dalším výkladu. Přestože rakouská úprava vadného plnění není obsažena v jednom zákoně, nelze v jejím případě hovořit o nejednotnosti, protože ABGB, KSchG a UGB tvoří vzájemně

---

¹¹ ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan a kol. *Občanské právo hmotné I*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009. s. 62.

¹² *Důvodová zpráva k NOZ (konsolidované znění)* [online]. občanskýzákoník.justice.cz, 3. února 2012 [cit. 24. února 2016]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>>.

¹³ císařský patent č. 946/1811 Sb. z. s., obecný zákoník občanský, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴ zákon č. 140/1979 Sb. z. s., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵ zákon č. 219/1897 Sb. z. s., o podnikání, ve znění pozdějších předpisů

povázaný systém. Obecná úprava vadného plnění v ABGB (§ 922 až § 933b) je stěžejním východiskem pro všechny smluvní typy i pro úpravu v UGB a KSchG. Přestože je obecná úprava v ABGB ve srovnání s OZ stručnější, je přesto dostačující, což se projevuje zejména v tom, že je komplexně aplikovatelná napříč celým závazkovým právem bez nutnosti rozsáhlých speciálních úprav. Kromě zákonných práv z vadného plnění (Gewährleistung) a smluvní záruky (Vertragliche Garantie) upravuje ABGB i pro české právo neznámý institut náhrady škody z vadného plnění (Schadenersatz).

1.2 Vztah obecných a zvláštních ustanovení o vadném plnění

Speciální ustanovení mají na základě kolizního pravidla *lex specialis derogat legi generali* přednost před generální úpravou. Vzhledem k tomu, že zvláštní úprava vadného plnění u kupní smlouvy je v českém OZ velmi komplexní a podpůrně aplikovatelná na některé další smluvní typy, její ustanovení o vadách se na základě odkazovacích ustanovení subsidiárně aplikují i na směnnou smlouvu, na smlouvu o dílo a také na ustanovení o prodeji zboží v obchodě. Zvláštní úprava je v tomto směru tedy vícestupňová, což staví generální úpravu do pozice, ve které pro její aplikaci v této vadným plněním nejvíce dotčené oblasti zbývá jen omezený prostor. Tomsa nadto uvádí, že ustanovení o prodeji zboží v obchodě zahrnují ještě v dalším stupni specializovanou úpravu o spotřebním zboží.¹⁶

Bányaiová ve svém výkladu připouští dokonce úvahu, že účelnější variantou by bylo, podobně jako dříve v ObchZ, zachovat pouze ustanovení kupní smlouvy jako základní úpravu i pro ostatní smluvní typy.¹⁷ Domníváme se, že praktičtější i přehlednější by bylo naopak precizovat obecnou úpravu tak, aby mohla být z velké části aplikovatelná pro všechny smluvní typy a speciální úpravy by se zaměřily pouze na specifické odchylky. Stejná systematika byla zvolena i v ABGB, jehož obecná ustanovení o právech z vadného plnění jsou jádrem celé úpravy o vadném plnění a speciální úpravy se zaměřují výhradně na odlišnosti typické pro konkrétní regulaci. Takový systém úpravy považujeme za mnohem transparentnější a snáze pochopitelnější, jelikož existence speciálních úprav, které svou strukturou i obsahem částečně kopírují obecnou úpravu, se nám nejeví jako efektivní řešení.

---

¹⁶ TOMSA, Miloš. Ještě jednou k odpovědnosti za vady při prodeji zboží v obchodě. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 11, s. 405.

¹⁷ BÁNYAIOVÁ, Alena. In ŠVESTKA, Jiří, DVORÁK, Jan, FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 385.

1.3 Vznik a vymezení vadného plnění

Závazkový právní vztah, ze kterého mají být práva z vad uplatňována, musí vzniknout platným právním jednáním. Dlužníkovi z tohoto vztahu vzniká nejen povinnost svůj dluh splnit¹⁸, musí svůj závazek zároveň také splnit řádně a včas.¹⁹ Jedním z atributů řádného plnění je plnění bez vad. To znamená, že se musí shodovat s tím, co si strany mezi sebou ujednaly a vykazovat buď výslovně ujednané, nebo obvyklé vlastnosti. Obvyklé vlastnosti jsou takové, které nevyplývají z ujednání stran, nicméně jsou za běžných okolností a na základě všeobecného poznání od takového druhu plnění očekávány. Existuje-li rozdíl mezi plněním sjednaným a poskytnutým, je tato odchylka vadou, například v kvalitě, kvantitě, tvaru, barvě zboží nebo vada způsobená zatížením věci. Řadíme sem však pouze věcné vady týkající se předmětu plnění, nepatří sem vady v čase nebo místě plnění.²⁰

Z povahy věci dále vyplývá, že právo z vadného plnění může vzniknout jen tehdy, bylo-li dlužníkem plněno a věřitel toto plnění přijal. Plnění musí být navíc úplatné. To však neznamená, že by dlužník neměl povinnost plnit řádně i bezúplatné závazky, tato povinnost mu vyplývá z § 1908 odst. 2 OZ, který platí pro všechny závazky. Zciziteli však s ohledem na povahu závazku, zejména absenci protihodnoty plnění ze strany nabyvatele, nevznikají obecně žádné konkrétní právní následky.²¹

Vada musí existovat už v době plnění, i když se projeví až později. Přestože o této podmínce občanský zákoník v obecných ustanoveních explicitně nehovoří (jako např. ABGB v § 924), je tento závěr zřejmý ze znění § 1914 OZ. Tato podmínka se však váže pouze k zákonným právům z vadného plnění, u kterých nejsou jiné vady právně relevantní. Záruka za jakost je naopak specifická tím, že se jejím prostřednictvím prodávající zavazuje, že plnění zůstane po určitou dobu bez vad. Právně relevantní jsou tedy i vady, které vzniknou až později v záruční době. Zvláštní úprava koupě dále v § 2100 odst. 1 OZ blíže specifikuje, že vada musí existovat při přechodu nebezpečí škody na věci na kupujícího (ve většině případů se jedná o převzetí²²), tato podmínka je zmírněna u vad způsobených porušením povinnosti

---

¹⁸ Viz § 1721 OZ

¹⁹ Viz § 1908 odst. 2 OZ

²⁰ ŠILHÁN, Josef. In HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721-2054). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. s. 872-873.

²¹ ŠILHÁN. In HULMÁK a kol.: *Občanský zákoník V...*, s. 871.

²² U movitých věcí přechází nebezpečí škody na věci okamžikem převzetí věci či umožněním s věcí nakládat dle § 2121 odst. 1 OZ. Srov. dále § 2130 OZ, který upravuje koupi nemovitých věcí. Neujednávají-li si strany okamžik převzetí nemovité věci, použije se obecná úprava o koupi v § 2082 odst. 1 OZ, podle které přechází nebezpečí škody na věci společně s nabytím vlastnického práva, ke kterému u nemovité věci dochází dle § 1105 OZ zápisem do veřejného seznamu.

prodávajícího, které mohou na věci dokonce vzniknout později.²³ I u prodeje zboží v obchodě musí vada existovat při převzetí, zákonodárce však z důvodu vyšší ochrany kupujícího stanovil vyvratitelnou domněnku, podle které vada existuje již při převzetí, pokud se projeví během následujících šesti měsíců (viz kapitola 3.2).²⁴

Vadné plnění je v obecné úpravě podrobněji vymezeno v § 1916 odst. 1 OZ, který demonstrativním výčtem uvádí příklady vadného plnění. Jedná se o nové ustanovení, které OZ z roku 1964 neobsahoval, inspirací pro něj byl § 923 ABGB (Fälle der Gewährleistung). Vadným plněním se rozumí zejména:

- plnění, které nemá stanovené nebo ujednané vlastnosti (např. nebyl-li digitální fotoaparát dodán s deklarovaným příslušenstvím nebo má-li jinou barvu),
- plnění, které má vady, jenž se na takovém předmětu obvykle nevyskytují a zcizitel na ně nabyvatele neupozornil (např. vadný snímač nebo vada v ostření fotoaparátu),
- lživé ujištění zcizitele, že předmět plnění nemá žádné vady, anebo že se věc hodí k určitému užívání, (příkladem může být ujištění dlužníka, že je fotoaparát vodotěsný, přestože tomu tak není) nebo
- neoprávněné zcizení cizí věci.

V posledním případě je věc zatížena výhradně jen právní vadou (viz související výklad v kapitole 1.5.1) ve smyslu § 1920 odst. 1 OZ, jelikož v tomto případě zcizitel převedl právo k věci, náležející třetí osobě, např. ukradený fotoaparát. Pokud však nabyvatel o této skutečnosti věděl, nemá právo namítat vadu věci.²⁵

Vadné plnění je v některých ohledech precizováno ve speciální úpravě koupě (zejména vady jakosti a provedení). Za vadné plnění u koupené věci je považováno i plnění *aliud* (plnění něčeho jiného), které se v Rakousku chápe jako prodlení dlužníka,²⁶ a vady v dokladech nutných k užívání věci.²⁷ Velmi podrobné vymezení vadného plnění najdeme také v § 2161 OZ (jakost při převzetí), který se jako *lex specialis* použije u prodeje zboží v obchodě, a o kterém bude podrobně pojednáno v kapitole 3.1.

ABGB vymezuje povinnost řádného plnění prodávajícího ve dvou rovinách. Prodávající se dle § 922 odst. 1 zaručuje za to, že

- věc odpovídá smlouvě,

---

²³ Viz § 2100 odst. 1 OZ

²⁴ Viz § 2161 odst. 1 OZ

²⁵ Viz § 1920 odst. 2 OZ

²⁶ BYDLINSKI, Peter. In KOZIOL, Helmut a kol. *Kurzkommentar zum ABGB. Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch samt Ehegesetz und Konsumentenschutzgesetz*. Wien: Springer-Verlag, 2005. s. 851-852.

²⁷ Viz § 2099 odst. 1 OZ

- má vymíněné nebo obvyklé vlastnosti,
- odpovídá popisu, vzorku nebo vzoru, a
- může být použita v souladu s účelem smlouvy a v souladu se smlouvou.

V odst. 2 je tato povinnost navíc promítnuta i do veřejných prohlášení zcizitele, výrobce nebo osoby, která importuje předmět do Evropského hospodářského prostoru, nebo která připojením svého jména, ochranné známky nebo jiného označení deklaruje, že je výrobce předmětu. Pokud plnění není v souladu s obsahem veřejného prohlášení, je tento rozpor vadou a všechny uvedené osoby za tuto vadu mohou odpovídat, učinily-li takové prohlášení. Veřejným prohlášením se rozumí zejména prohlášení v reklamě nebo v přiložené informaci k věci a není pro zcizitele závazné, pokud o něm nevěděl ani rozumně nemohl vědět, pokud bylo opraveno v době uzavření smlouvy, či pokud nemohlo mít vliv na uzavření smlouvy. Toto ustanovení bylo do ABGB vloženo po implementaci směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží.²⁸ Přestože směrnice upravuje pouze problematiku ochrany spotřebitele, ABGB pojal tato ustanovení jako obecná a uplatní se tedy na všechny závazkové vztahy. Česká republika transponovala předmětný článek do § 2161 odst. 1 OZ, který je zařazen do úpravy o prodeji zboží v obchodě a uplatní se jen pro užší okruh subjektů.

1.4 Změna koncepce občanskoprávní odpovědnosti a nová terminologie

Vnímání občanskoprávní odpovědnosti doznalo společně s rekonstrukcí soukromého práva významných změn. Na základě dosavadní retrospektivní (pasivní, negativní) koncepce vznikala občanskoprávní odpovědnost jako sekundární následek za porušení nebo nesplnění právní povinnosti a až její nedodržení vedlo ke vzniku odpovědnosti.²⁹ Povinnost byla tedy vnímána pouze jako předpoklad vzniku odpovědnosti. Tento výklad nyní ustupuje perspektivnímu (aktivnímu, pozitivnímu) pojetí, podle něž každý subjekt aktivně odpovídá za to, že svou právní povinnost splní. Odpovědnost tedy splývá s povinností a nevzniká až *ex post* za její nesplnění nebo porušení. OZ upřednostňuje perspektivní pojetí v reakci na východisko, že každý člověk odpovídá za splnění svých povinností a za to, že se chová

²⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25. května 1999, o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží

²⁹ O koncepcích občanskoprávní odpovědnosti pojednává Marta Knappová v kapitole Občanskoprávní odpovědnost (str. 205-217) ve své knize Povinnost a odpovědnost v občanském právu. Přestože kniha nereflektuje aktuální právní úpravu, vyvodila jsem z ní závěry, které jsem použila při objasnění nového teoretického pojetí právní povinnosti.

v souladu s právem.³⁰ Realita je však taková, že v právní teorii nepanuje shoda o tom, jak nahlížet na institut právní odpovědnosti, většina právních teoretiků se naopak přiklání k retrospektivní koncepci, příkladem je Marta Knappová, Štefan Luby nebo z oblasti občanského práva Jiří Švestka.³¹

Reakcí na změny v pojetí právní odpovědnosti byla i změna právního pojmosloví. Dosavadní označení „odpovědnost za vady“, existující od OZ z roku 1950³² (tzv. středního občanského zákoníku), přetrvávalo v českém soukromém právu přes 60 let. Nahradilo po staletí zakořeněné pojmy „správa“ či „ručení ze správy“, které byly používány od počátků tohoto institutu v zemském právu a později v rakouském ABGB. Tato terminologie byla na českém území zachována až do roku 1950, jelikož rakouské občanské právo a uherské obyčejové právo, platné na území Slovenska³³, bylo po vzniku samostatné Československé republiky převzato recepční normou.³⁴

V souvislosti s touto změnou je preferován pojem „povinnost“, s termíny „odpovědnost“ nebo „odpovídat“ se zákonodárce snažil šetřit.³⁵ Problematika vadného plnění byla nové koncepci plně přizpůsobena, terminologicky vhodnějším výrazem jsou tedy „práva z vadného plnění“, nikoliv „odpovědnost za vady“. Toto názvosloví odráží lépe nové pojetí a je i v souladu s dikcí zákona, který stanovuje povinnost plnit řádně, tedy bez vad a v případě, že bylo plněno vadně, má příjemce práva z vadného plnění.³⁶ Přestože byl stávající termín „odpovědnost“ novým kodexem překonán, v odborné veřejnosti je to tak silně zaužívaný pojem, že bude s největší pravděpodobností používán i v dohledné budoucnosti. K terminologickým změnám došlo také napříč celou úpravou z vadného plnění, objevují se nové pojmy jako například jakost při převzetí, záruka za jakost nebo nápadná a zřejmá vada.

1.5 Klasifikace vad

Vady můžeme třídit do různých kategorií, které lze vymezit za pomoci teorie, judikatury nebo zákonných ustanovení. Základní klasifikací vad je třídění na vady faktické a právní, dále

³⁰ ELIÁŠ, Karel a kol. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. 1. vydání. Ostrava: Sagit, 2012. s. 79.

³¹ KNAPPOVÁ, Marta. *Povinnost a odpovědnost v občanském právu*. 1. vydání. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. s. 208.

³² zákon č. 141/1950 Sb., občanský zákoník, ve znění zákona 141/1950 Sb., účinném ke dni 31. března 1963

³³ SCHELLEOVÁ, Ilona, SCHELLE, Karel. *Vývoj kodifikace občanského práva*. Brno: Masarykova univerzita, 1993. s. 15.

³⁴ zákon č. 11/1918 Sb., o zřízení samostatného státu československého, ve znění zákona č. 11/1918 Sb., účinném ke dni 28. října 1918

³⁵ *Důvodová zpráva k NOZ (konsolidované znění)* [online]. občanskýzákoník.justice.cz, 3. února 2012 [cit. 24. února 2016]. Dostupné na <<http://obcanskýzákoník.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>>.

³⁶ ŠILHÁN. In HULMAK a kol.: *Občanský zákoník V...*, s. 875.

je můžeme dělit např. na vady zřejmé a skryté, odstranitelné a neodstranitelné, vady kvantity či kvality, kryté a nekryté zárukou nebo vady představující podstatné nebo nepodstatné porušení smlouvy. Rakouský ABGB se nadto zmiňuje o vadách movitých a nemovitých věcí, vadách nevýznamných a také upravuje vady zvířat a hospodářských zvířat.³⁷

1.5.1 Vady faktické a právní

OZ výslovně nerozlišuje faktické a právní vady, protože pojem faktická vada se v zákonných ustanoveních nevyskytuje. Faktické vady jsou tedy spíše teoretickou kategorií. OZ se zmiňuje o vadách a právních vadách. Vadu bez přívlastku však nelze ztotožnit s pojmem faktická vada,³⁸ protože se jedná o souhrnné označení pro všechny vady, tedy faktické i právní. Tento závěr je zřejmý z § 1914 OZ, který je pojat jako obecné pravidlo pro všechny vady, i ze samotné koncepce úpravy vadného plnění, která již neupravuje právní vady odděleně, ale pouze je definuje jako zvláštní kategorii vad. Právní vada je vymezena v § 1920 OZ, který stanovuje, že „*Předmět plnění má právní vadu, pokud k němu uplatňuje právo třetí osoba ...*“ Právem třetí osoby je zde rozuměno např. vlastnické právo, zástavní právo, zadržovací právo, věcná břemena, právo stavby, právo držby a v neposlední řadě i veřejnoprávní omezení. Jedná se tedy o zatížení věci v právním smyslu.

Faktickou vadu můžeme pomocí výkladu a právní teorie definovat jako nedostatek ve fyzické složce plnění³⁹, typicky v jeho jakosti, množství, míře, hmotnosti nebo provedení, ale také v jeho účelu. U koupené věci je faktickou vadou také plnění *aliud* (plnění něčeho jiného) a vada v dokladech nutných k užívání věci. V této souvislosti se ještě jednou vrátíme k § 1916 OZ, který podle Bányaiové rozlišuje vady faktické v písm. a)-c) a právní vadu pod písm. d).⁴⁰ Domnívám se, že v příkladech uvedených pod písmeny b) a c) její úzký výklad nekoresponduje s obecným pojetím vad, které bylo vymezeno výše. V obou případech totiž ustanovení hovoří o vadě, což je nutno vykládat ve shodě s § 1914 OZ, tedy jak v souvislosti s faktickými, tak i s právními vadami. Lze si totiž představit situaci, kdy zcizitel ujistí nabyvatele, že věc není nijak zatížena, ale ve skutečnosti na ní vázne užívací právo, které nepodléhá zápisu do veřejného seznamu. Výklad Bányaiové rozporuje též skutečnost, že §

³⁷ Viz § 925 až § 927 a § 933 ABGB

³⁸ Tato koncepce byla uplatňována v ObchZ, který reguloval faktické vady v § 422 an., ale označoval je pouze jako vady. Tato ustanovení pak byla vyloučena pro právní vady, které měly samostatnou úpravu v § 433 až § 435, takže byl dán prostor s takovým výkladem. Společnými ustanoveními pro faktické i právní vady byly pouze § 436 až § 441 u upravující nároky z vadného plnění.

³⁹ TICHÝ. In ŠVESTKA, DVORÁK, FIALA, a kol.: *Občanský zákoník. Komentář...*, s. 790.

⁴⁰ BÁNYAIOVÁ. In ŠVESTKA, DVORÁK, FIALA, a kol.: *Občanský zákoník. Komentář...*, s. 389-390.

923 ABGB, jež byl inspiračním zdrojem pro § 1916 OZ, rovněž zahrnuje pod tyto případy vady faktické a právní.

1.5.2 Vady nápadné a zřejmé, zjistitelné z veřejného seznamu a skryté

Nápadná a zřejmá vada je nový pojem, který nahrazuje dosavadní označení zjevná vada, dosud používané v OZ z roku 1964 i v ObchZ.⁴¹ Podstata této vady však zůstává i nadále stejná. Jedná se o tak na pohled zřejmou vadu, kterou by rozumný pozorovatel nemohl za běžných okolností přehlédnout a nevyšimnout si jí.⁴² Míra opatrnosti se bude lišit v závislosti na tom, v jakém postavení se osoba nachází. Vyšší úroveň pozornosti bude tak vyžadována např. pro podnikatele, kteří v právním vztahu vystupují v souvislosti se svým podnikáním. Vedle toho se mezi nápadné vady řadí také vady zjistitelné z veřejného seznamu (např. katastr nemovitostí), do kterého by měl tedy každý před uzavřením smlouvy nahlédnout.⁴³ Účelem tohoto rozlišování je výluka zřejmých vad z režimu z vadného plnění a jejich přičitatelnost k tíži nabyvatele. Nebylo by totiž spravedlivé ukládat zciziteli povinnosti z takových vad a nabyvatel tedy musí v tomto případě nést zvýšené riziko. Opakem jsou vady skryté, tedy vady, které nejsou na první pohled poznatelné, ale existují již při převzetí věci. Stejně vymezení zřejmých vad obsahuje i ABGB v § 928. V právní úpravě kupní smlouvy najdeme téměř totožné ustanovení s mírnou terminologickou odchylkou, které namísto nápadných a zřejmých vad hovoří o vadách zjistitelných při vynaložení obvyklé pozornosti.⁴⁴ Pro obě úpravy platí také stejné výjimky. Obrácený režim se neuplatní, pokud zcizitel (prodávající) vadu listivě zastřel nebo nabyvatele (kupujícího) ujistil, že plnění tuto vadu nemá nebo je obecně bezvadné.⁴⁵

Zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě vylučují pouze práva z vad, o kterých kupující věděl nebo je sám způsobil. Vědomé vady však nelze ztotožňovat se zřejmými vadami, a tak se nabízí subsidiární aplikace ustanovení kupní smlouvy o vadách zjistitelných při vynaložení obvyklé pozornosti a skrytých. V této souvislosti se však musíme zabývat rozhodnutím Nejvyššího soudu, ve kterém byl vysloven názor, že při posuzování nároku u prodeje zboží v obchodě není rozhodující, zda se jedná o vadu zřejmou či skrytou. Tento závěr odůvodnil Nejvyšší soud zejména tím, že se jedná o specifický případ kupní smlouvy, která vyžaduje odlišnou úpravu za účelem ochrany spotřebitele a absenci úpravy považuje

⁴¹ Srov. § 2605 odst. 2 OZ, u kterého nebyla dodržena změna terminologie.

⁴² rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. března 2007, sp. zn. 32 Odo 1387/2005

⁴³ ŠILHÁN. In HULMÁK a kol.: *Občanský zákoník V...*, s. 891.

⁴⁴ Viz § 2103 OZ

⁴⁵ Viz § 1917 OZ a § 2013 OZ

jako kolizi se subsidiárními úpravami, které proto nelze použít.⁴⁶ Vzhledem k tomu, že se v tomto směru úprava prodeje zboží nijak zásadně nezměnila, domníváme se, že musí být toto rozhodnutí reflektováno i po účinnosti OZ.

1.6 Konkurence práva z vadného plnění a práva na náhradu škody

OZ v § 1925 nevylučuje souběh práva z vadného plnění a práva na náhradu škody, právům z vad však přiznává přednostní postavení, když dále stanovuje, že je-li možné se něčeho domáhat přes práva z vadného plnění, není možné toho dosáhnout z jiného právního důvodu. Toto ustanovení je třeba vykládat tak, že týká-li se kompenzace vady samotné, není připuštěno se práva z této vady domáhat jinak, a to ani po marném uplynutí lhůty. Souběh je ale připuštěn v případě, že následkem vady vznikne nabyvateli ještě jiná škoda než jen samotná vada. Za takových okolností má právo žádat i náhradu za škodu způsobenou touto vadou (např. poškození převáženého nákladu při dopravní nehodě, která nastala kvůli vadě nákladního automobilu). Následkem vady však může vzniknout i nemajetková újma (např. zranění řidiče během autonehody), ustanovení by tedy mělo pamatovat i na tyto případy. OZ totiž nově rozlišuje pojmy škoda (majetková újma) a nemajetková újma, takže již nelze subsumovat problematiku nemajetkové újmy pod náhradu škody.⁴⁷

Rakouská úprava v ABGB nahlíží na vztah těchto dvou institutů odlišně a přímo v úpravě vadného plnění zahrnuje § 933a ABGB (Schadenersatz), který připouští kompenzaci i za samotnou vadu formou náhrady škody, pokud vada vznikla ze zavinění zcizitele. Toto ustanovení bylo v reakci na dřívější závěry⁴⁸ Nejvyššího soudu Rakouska (Der Oberste Gerichtshof) do ABGB vloženo velkou novelou z roku 2001 (Gewährleistungsrechts-Änderungsgesetz).⁴⁹ Ustanovení explicitně zmiňuje pouze podmínku zavinění zcizitele, další předpoklady (škoda, příčinná souvislost a protiprávnost) se aplikují podle ustanovení o náhradě škody (§ 1295 an.).⁵⁰ Judikatura později uznala § 933a ABGB jako *lex specialis* k obecným ustanovením o náhradě škody.⁵¹ Nabyvatel si tedy může sám zvolit, zda bude svůj nárok uplatňovat přes práva z vadného plnění nebo přes náhradu škody, vždy však musí zvolit

⁴⁶ rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. ledna 2009, sp. zn. 28 Cdo 171/2008

⁴⁷ BEZOUŠKA, Petr. In HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055 – 3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. s. 1497.

⁴⁸ rozhodnutí Nejvyššího soudu Rakouska ze dne 7. března 1990, sp. zn. 1 Ob 536/90

⁴⁹ ZÖCHLING-JUD, Brigitta. In KLETEČKA, Andreas, SCHAUER, Martin a kol. *ABGB-ON. Kommentar*. Wien: MANZ Verlag, 2010. s. 2058.

⁵⁰ JUD, Brigitta. *Schadenersatz bei mangelhafter Leistung*. Vídeň: Manz, 2003. s. 45.

⁵¹ rozhodnutí Nejvyššího soudu Rakouska ze dne 4. července 2007, sp. zn. 2 Ob 95/06v

jedno nebo druhé.⁵² Může žádat vylepšení nebo výměnu věci. Naturální náhrada má přednost, peněžní náhradu může žádat pouze v případě, že není naturální náhrada možná nebo by byla pro zcizitele nepřiměřeně zatěžující.

V porovnání s OZ má tedy nabyvatel podle AGBG výhodnější postavení. Promarní-li totiž lhůtu k uplatnění práv z vadného plnění, má stále možnost uplatnit nárok z náhrady škody, pokud zcizitel způsobil vadu zaviněně. Subjektivní lhůta trvá 3 roky ode dne, kdy se o vadě nabyvatel dozvěděl, objektivní lhůta běží dokonce až 30 let.⁵³ Po uplynutí 10 let se však dle odst. 3 příslušného ustanovení obrací důkazní břemeno a nabyvatel musí prokázat zavinění zcizitele. Zajímavostí je, že škoda vzniklá vadou výrobku není zahrnuta v AGBG, ale je upravena samostatným zákonem o ručení za výrobky (Produkthaftungsgesetz).⁵⁴

---

⁵² ZÖCHLING-JUD. In KLETEČKA, SCHAUER a kol.: *ABGB-ON...*, s. 2143.

⁵³ Tamtéž s. 2152

⁵⁴ zákon č. 99/1988 Sb. z.s., o ručení za výrobky, ve znění pozdějších předpisů

2 Prodej zboží v obchodě

Prodej zboží v obchodě je specifický typ kupní smlouvy, kdy na straně prodávajícího vystupuje podnikatel v rámci své podnikatelské činnosti a na straně kupujícího nepodnikatel nebo podnikatel jednajícím mimo rámec své podnikatelské činnosti, typicky půjde o spotřebitele.⁵⁵ Smyslem této úpravy je především vyvážit faktickou nerovnost mezi prodávajícím, vystupujícím v roli profesionála, a kupujícím, který se nachází v postavení slabší strany. Rakouská úprava neobsahuje zvláštní úpravu prodeje zboží v obchodě a na smlouvy tohoto typu se primárně aplikuje Konsumentenschutzgesetz, podpůrně pak ABGB či jiné právní předpisy.

2.1 Implementace směrnice 1999/44/ES

Směrnice 1999/44/ES si klade za cíl zabezpečení jednotného minima úrovně ochrany spotřebitele ve všech členských státech a sjednocení jejich vnitrostátního práva v některých aspektech prodeje spotřebního zboží. Členské státy Evropské unie měly povinnost implementovat směrnici 1999/44/ES do svých vnitřních právních řádů nejpozději do roku 2002.⁵⁶ Z článku 7 bodu 1. předmětné směrnice vyplývá, že její ustanovení mají kogentní charakter, pokud by jí zaručená práva byla vůči spotřebiteli omezena nebo vyloučena. V článku 8 bodu 2. je naproti tomu zakotven princip minimálního standardu harmonizace, kterým je poskytnuta členským státům volnost při koncipování výhodnější vnitrostátní úpravy vůči spotřebiteli.

Rakousko výrazně rozšířilo působnost implementované směrnice, která byla převážně převzata do obecné úpravy ABGB. Ochranné prvky, které mají být dle směrnice promítnuty do spotřebitelských smluv, se tak v ABGB vztahují i na ostatní smluvní typy. Obsahově však byla transpozice provedena velmi pečlivě a odpovídá požadavkům i cílům směrnice. V České republice byla většina implementované úpravy zařazena do úpravy prodeje zboží v obchodě, který věcně odpovídá záměru směrnice chránit kupujícího jako slabší stranu.⁵⁷ Výjimkou je například záruka za jakost (smluvní záruka), která byla převzata jako obecný institut. Implementace však není bezproblémová, jejími nedostatky se budeme zabývat v dalších kapitolách této práce. Pokud směrnice není dostatečně a řádně provedena, podpůrně se dle závazného právního názoru SDEU uplatňuje princip nepřímého účinku směrnice, na základě

---

⁵⁵ Viz § 2158 odst. 1 OZ

⁵⁶ čl. 11 bod 1. směrnice 1999/44/ES

⁵⁷ TICHÝ, Luboš, PIPKOVÁ, Petra Joanna, BALARIN, Jan. *Kupní smlouva v novém občanském zákoníku. Komentář. § 2079-2183.* Praha: C. H. Beck, 2014. s. 381-382.

kterého jsou vnitrostátní soudy povinny vedle své úvahy vykládat vnitrostátní právo také ve světle, znění a účelu příslušné směrnice, a tím stírat rozdíly mezi nesprávně implementovanými směrnicemi a vnitrostátní úpravou.⁵⁸

2.2 Systematické zařazení zvláštních ustanovení o prodeji zboží v obchodě

Zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě jsou systematicky zařazena do právní regulace koupě. Jak naznačuje i samotné označení „zvláštní ustanovení“, právní normy o prodeji zboží v obchodě mají postavení *lex specialis* a aplikují se přednostně. V rámci zvláštních ustanovení však pochopitelně není komplexně řešena celá problematika závazků, takže se úprava zaměřuje zejména na odchylky specifické pro tuto oblast. Podpůrně se tedy na smlouvy tohoto charakteru použijí i

- ustanovení a zásady vyplývající ze speciálního charakteru smluv uzavřených se spotřebitelem (§ 1810 an. OZ), je-li kupujícím spotřebitel,
- ostatní ustanovení o kupní smlouvě (§ 2079 an.), neexistuje-li zvláštní úprava u prodeje zboží v obchodě (vzájemný vztah úprav je explicitně vymezen v § 2158 odst. 1 OZ), a
- obecná ustanovení o závazcích (§ 1721 an. OZ), zejména obecná úprava vadného plnění (§ 1914 an. OZ), není-li daná otázka upravena v rámci ustanovení o kupní smlouvě.

V názvu úpravy se objevují pojmy zboží a obchod. Zbožím se rozumí věci movité i nemovité⁵⁹, přestože směrnice 1999/44/ES vychází z předpokladu, že se v zásadě jedná pouze o hmotné movité věci. Obchod se vykládá jako činnost, není tedy rozhodné, zda se smlouva uzavírá v kamenné provozně, v místě určeném k dočasnému prodeji (trhy, pojízdný stánek, předváděcí akce) nebo dálkovým způsobem (internet, teleshopping). Ustanovení o prodeji zboží v obchodě se na základě § 2085 odst. 1 OZ aplikují také tehdy, bude-li předmětem smlouvy dodání spotřebního zboží, které je nutno sestavit nebo vytvořit.⁶⁰

Prodávající je vůči kupujícímu ze zákona zavázán z jakosti při převzetí (obdoba zákonných práv z vadného plnění), na základě které je povinen odevzdat kupujícímu zboží bez vad. Za účelem zajištění vyšší ochrany slabší strany navíc kupujícímu svědčí vyvratitelná domněnka vadnosti věci, projeví-li se vada v následujících šesti měsících od převzetí. Vedle toho může prodávající kupujícímu z vlastní vůle poskytnout záruku za jakost. Tato problematika není v rámci úpravy prodeje zboží v obchodě komplexně upravena, takže je

⁵⁸ Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 27. března 2014, *LCL Le Crédit Lyonnais v Fesih Kalhan*, C-565/12, bod 54.

⁵⁹ rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. července 2006, sp. zn. 33 Odo 1314/2005

⁶⁰ VÍTOVÁ. In HULMÁK a kol.: *Občanský zákoník VI...*, s. 145-146.

ponechán prostor k aplikaci subsidiárních ustanovení. Dosud byl kupující u prodeje zboží v obchodě ojedinele chráněn také tzv. zákonnou zárukou. Jejím obsahem byla zákonná odpovědnost prodávajícího z vad, které se na zboží vyskytly během dvaceti čtyř měsíců od převzetí (záruční doba). Po účinnosti nového občanského zákoníku byl další osud tohoto institutu předmětem diskuze, která byla vyvolána nejednoznačným § 2165 odst. 1 OZ, jež svým zněním balancuje mezi dvojitým možným výkladem. V odborné veřejnosti se při výkladu tohoto ustanovení objevily dva názorové proudy. První z nich tvrdí, že institut tzv. zákonné záruky zůstal zachován i po účinnosti nového občanského zákoníku. Druhý se přiklání k závěru, že dané ustanovení upravuje reklamační lhůtu pro uplatnění zákonných práv z vadného plnění, a že zákonná záruka s účinností OZ zanikla. Stěžejní pozornost bude proto v následujících kapitolách věnována především problematickým aspektům v této oblasti.

2.3 Osobní působnost právní úpravy

Vymezení osobní působnosti je klíčové pro určení, zda se na daný právní vztah budou nebo nebudou aplikovat zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě. O ten se jedná dle § 2158 odst. 1 OZ pouze v případě, že na straně prodávajícího vystupuje podnikatel v rámci své podnikatelské činnosti a na straně kupujícího osoba, která smlouvu uzavírá v postavení slabší strany. Přísnější úpravou ve vztahu k prodávajícímu se zákonodárce snaží stírat rozdíly, plynoucí z nerovného postavení obou smluvních stran.

Prodávajícím nemůže být jiná osoba než podnikatel jednajícím v rámci své podnikatelské činnosti. Obecně platí, že každá osoba, která se přihlásí k odbornému výkonu nějaké činnosti má povinnost jednat v právních vztazích s odpovídající mírou pečlivosti a odbornosti, která je s příslušnou oblastí, povoláním či stavem spojena. Jedná se o objektivní měřítko profesionality, která je očekávána vzhledem k odbornému zaměření, k němuž se osoba veřejně nebo při jednání s jinou osobou přihlásí.⁶¹ Tato povinnost platí samozřejmě i pro podnikatele a vyplývá z § 5 OZ.

OZ definičně vymezuje § 420 a § 421 OZ podnikatele čtyřmi způsoby. Může jím být fyzická i právnická osoba. Podle základního vymezení v § 420 odst. 1 OZ se za podnikatele považuje každá osoba, která samostatně, na vlastní účet a odpovědnost vykonává živnostenským nebo obdobným způsobem výdělečnou činnost s úmyslem činit tak soustavně, a jejímž cílem je dosažení zisku. Všechny tyto předpoklady musí být naplněny kumulativně. Podnikatelem však může být i osoba, která tato kritéria nesplňuje, jedná se o tzv. formální

---

⁶¹ LAVICKÝ, Petr. In HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. s. 70-71.

podnikatele, kteří jsou vymezeni v § 421 OZ. Jsou to osoby zapsané v obchodním rejstříku a osoby mající k podnikání živnostenskou nebo jinou oprávnění. Přestože osoba naplňuje definici znaky podnikatele, neznamená to, že se bude v postavení podnikatele účastnit každého právního vztahu. Vždy je nutno individuálně posoudit, v jakém faktickém postavení se osoba nachází, protože i podnikatel může v běžném styku vystupovat jako spotřebitel, např. během obchodní schůzky u oběda vystupuje podnikatel vůči restauraci jako spotřebitel.

Za účelem ochrany spotřebitele zákon rozšiřuje obecnou definici podnikatele v § 420 odst. 2 OZ. Na základě právní fikce považuje za podnikatele také osobu, která uzavírá smlouvy v souvislosti se svou obchodní, výrobní nebo obdobnou činností nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání, a též osobu, která jedná ve jménu nebo na účet podnikatele. Toto vymezení je nutno aplikovat i při postupu podle jiných právních předpisů na ochranu spotřebitele, např. zákona na ochranu spotřebitele.⁶²

Strana kupujícího je pro účely prodeje zboží v obchodě vymezena pouze negativní definicí. Ustanovení § 2158 odst. 1 OZ jej definuje jako osobu, která není podnikatelem uzavírajícím smlouvu v rámci jeho podnikatelské činnosti. Z toho vyplývá, že nebyla zvolena shodná terminologie se směrnicí 1999/44/ES, která za kupujícího označuje pouze spotřebitele, definovaného v čl. 1 bodě 1. písm. a) jako „každá fyzická osoba, která ve smlouvách spadajících do oblasti působnosti této směrnice jedná za účelem, který nelze považovat za její profesní nebo obchodní činnost“. Směrnice koresponduje s judikaturou Soudního dvora Evropské unie, který vylučuje aplikaci spotřebitelských ustanovení na právnické osoby.⁶³

Vzhledem k tomu, že se OZ zřejmě účelově vyhnul označení „spotřebitel“ a vychází ze širšího konceptu vnímání osoby kupujícího, nelze vyloučit aplikaci těchto ustanovení i na nepodnikatelskou právnickou osobu (např. spolky, obecně prospěšné společnosti, nadace, bytová družstva, společenství vlastníků jednotek atd.).⁶⁴ Pouze v § 2169 odst. 3 OZ zákonodárce opomněl nahradit označení spotřebitel kupujícím, je však zřejmé, že se jedná pouze o legislativně-technickou chybu, která nemůže mít vliv na širší pojetí kupujícího. Spotřebitelé jsou pochopitelně hlavní cílovou skupinou, na kterou tato právní úprava směřuje. Dle § 419 OZ je spotřebitelem „každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ní jinak jedná“. Obsahově je toto vymezení spotřebitele shodné s definicí ve směrnici

---

⁶² LASÁK, Jan. In HULMÁK a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014. s. 1608.

⁶³ Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 22. listopadu 2001, *Cape Snc v Idealservice Srl*, C-541/99 a C-542/99, Sb. rozh. s. I-9064, bod 17.

⁶⁴ LIŠKUTÍN, Tomáš. Otazníky nad zákonnou zárukou při prodeji zboží v obchodě od ledna 2014. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 5, s. 161.

1999/44/ES.⁶⁵ Podle nedávného rozhodnutí Soudního dvora jsou vnitrostátní soudy povinny na základě předložených nebo dostupných informací *ex officio* zjišťovat, zda se osoba nachází v postavení spotřebitele či nikoliv, přestože se tohoto postavení sama nedovolává.⁶⁶ Ten také v minulosti vyslovil požadavek, aby vnitrostátní soudy z vlastní iniciativy aplikovaly ustanovení na ochranu spotřebitele, jelikož spotřebitel z důvodu svého postavení často nemusí být dostatečně informován o těchto normách.⁶⁷

2.4 Vadné plnění u spotřebitelských smluv v rakouské právní úpravě

Rakousko soustředí problematiku spotřebitelských smluv především do zvláštního zákona Konsumentenschutzgesetz. I v České republice se uvažovalo o úplném oddělení této problematiky do zákona o ochraně spotřebitele⁶⁸, nakonec však bylo jádro úpravy spotřebitelského práva začleněno do občanského zákoníku. Doplňující problematika je pak řešena ve zvláštních zákonech, zejména v zákoně o ochraně spotřebitele. V Rakousku je základním pramenem spotřebitelské úpravy Konsumentenschutzgesetz, který se však zaměřuje spíše na specifické odchylky spotřebitelských obchodů, subsidiárně se však bude i na tyto vztahy ve velké míře aplikovat ABGB, na který je ostatně přímo v textu zákona opakovaně odkazováno. V KSchG najdeme také zvláštní úpravu některých smluvních typů, např. smlouva uzavíraná distančním způsobem, smlouva o opakujících se plněních, smlouva o obchodech na splátky a jim naroveň postavených obchodech, úvěrové obchody, dodávky v obchodě s tiskovinami, smlouva o vylepšení bydlení, smlouva o dílo, cestovní smlouva nebo smlouva o pojištění.⁶⁹ V KSchG ani ABGB nenajdeme žádnou obdobu české úpravy prodeje zboží v obchodě. Dokonce i úprava kupní smlouvy je v ABGB pojata velmi obecně a není ani nijak vnitřně dělena (např. OZ odlišuje koupi movitých a nemovitých věcí nebo koupi závodu) a neobsahuje žádná speciální ustanovení o vadném plnění. Podpůrně se tedy bude na prodej mezi podnikatelem a spotřebitelem aplikovat pouze obecná právní úprava o vadném plnění v ABGB. Ustanovení o právech z vadného plnění v KSchG jsou převážně kogentního

---

⁶⁵ čl. 1 bod 1. písm. a) směrnice 1999/44/ES

⁶⁶ Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 4. června 2015, *Froukje Faber v Autobedrijf Hazet Ochten BV*, C-497/13, bod 46.

⁶⁷ Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 26. října 2006, *Mostaza Claro v Centro Móvil Milenium SL*, C-168/05, bod 28.

⁶⁸ *Věcný záměr občanského zákoníku (s úpravami po projednání v odborných komisích LRV a v Legislativní radě vlády)* [online]. obcanskyzakonik.justice.cz [cit. 3. března 2016]. Dostupné na <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/vecny_zamer_OZ_2000.pdf>.

⁶⁹ KOTOUČOVÁ, Jiřina. *Právní úprava ochrany spotřebitele v ČR a v některých dalších státech* [online]. aplikovanepravo.cz [cit. 25. března 2016]. Dostupné na <<http://www.aplikovanepravo.cz/clanky-pdf/67.pdf>>.

charakteru.⁷⁰ KSchG nepřipouští smluvní ujednání či podmínky, které by vedly k horšímu postavení spotřebitele nebo omezovaly jeho práva zaručená předmětnou směrnicí.

Ustanovení o právech z vadného plnění (§ 8 až § 9a) se zabývají výlučně zvláštnostmi oproti úpravě v ABGB. Podnikatel musí dle § 8 KSchG svou povinnost z vadného plnění splnit v místě, kde bylo plnění odevzdáno; v místě nacházejícím se v tuzemsku, odkud věc odesílal; nebo v místě, na kterém se věc nachází, pokud by její předání bylo pro spotřebitele problematické, jelikož je věc příliš rozměrná, objemná nebo nepřemístitelná z důvodu zabudování. Podnikatel může po spotřebiteli žádat, aby mu věc odeslal, nese však nebezpečí škody na věci a náklady za dopravu a na nápravu věci.

Práva z vadného plnění nemohou být podle § 9 KSchG podnikatelem předem vyloučena ani omezena, stejně tak nemá vůči spotřebiteli žádné účinky zkrácení lhůty k uplatnění práv z vadného plnění. Výjimku z toho pravidla představují použité věci, u kterých může být tato lhůta v souladu se směrnicí omezena na 1 rok. Zákon v této souvislosti výslovně specifikuje, že při prodeji motorových vozidel se o použité vozidlo jedná až po uplynutí jednoho roku od jeho uvedení do provozu. Ustanovením § 9a, nazývaném neoficiálně také jako „IKEA-Klausel“⁷¹, byla do KSchG implementována problematika montážních vad. Pokud se prodávající ve smlouvě zavázal k montáži, odpovídá za vady způsobené nesprávnou montáží. Nadto odpovídá také za vady, které vznikly v důsledku nesprávné instalace spotřebitelem, pokud ten postupoval na základě chybného návodu. Za návod bude považován i ústně podaný návod, který však bude pro spotřebitele složitěji prokazatelný.⁷²

2.5 Záruka za jakost

Záruka za jakost (smluvní záruka) je právní institut smluvní povahy, jehož účelem je poskytnout nabyvateli něco navíc oproti zákonem přiznaným právům z vadného plnění. Častým důvodem k jejímu udělení bude zejména zvýšení konkurenceschopnosti a zájmu o daný produkt. Bude vždy poskytována z rozhodnutí poskytovatele, který se prostřednictvím ní zaručuje, že si předmět plnění zachová garantované nebo obvyklé vlastnosti i po určitou dobu do budoucna (záruční doba), resp. že po tuto dobu nedojde k jeho kvalitativnímu znehodnocení a že bude způsobilý k jeho účelovému určení. Nabyvatel nemá na její

---

⁷⁰ PERNER, Stefan. ABGB – Gefahrtragsregeln zugunsten von Verbrauchern zwingend. *Österreichisches Recht und Wirtschaft*, 2005, roč. 10, s. 591.

⁷¹ JUD, Brigitta. *Zur Reform des Gewährleistungsrechts: Referate und Diskussionsbeiträge*. Wien: Manz, 2000. s. 18.

⁷² WELSER, Rudolf, JUD, Brigitta. *Zur Reform des Gewährleistungsrechts: Die europäische Richtlinie über den Verbrauchsgüterkauf und ihre Bedeutung für ein neues Gewährleistungsrecht*. Wien: Manz, 2000. s. 69.

poskytnutí nárok ze zákona. Naopak zcizitel nemůže v případě udělení záruky žádným způsobem omezit ani vyloučit svou povinnost plynoucí ze zákonných práv z vadného plnění.

2.5.1 Záruka za jakost

Zařazení tohoto institutu do českého soukromého práva je pravděpodobně důsledkem implementace směrnice 1999/44/ES.⁷³ Dosud byla upravena pouze ObchZ⁷⁴, OZ z roku 1964 tuto problematiku neupravoval vůbec a vycházel pouze z konstrukce tzv. zákonné záruky u prodeje zboží v obchodě, ta však neměla smluvní charakter. Jak bylo zmíněno již výše, česká transpozice tohoto institutu překračuje rámec směrnice. Regulaci záruky za jakost tedy najdeme v obecných ustanoveních o vadném plnění (§ 1919 OZ) a ve speciálních ustanoveních kupní smlouvy (§ 2113 an. OZ), které se subsidiárně použijí i na prodej zboží v obchodě. Ten v § 2165 odst. 2 OZ pouze stanovuje, že se podpůrně aplikuje úprava o záruce za jakost, je-li na zboží, na jeho obalu, v připojeném návodu nebo v reklamě uvedena doba, po kterou lze věc používat. Záruka nemusí být pouze součástí smlouvy nebo na záručním listě. Na základě principu subsidiarity se tedy v nejbližším stupni použijí ustanovení koupě § 2113 an. OZ. Přestože úprava označuje za poskytovatele záruky pouze prodávajícího, extenzivním výkladem se úprava analogicky použije i na záruky poskytované výrobcem nebo jinou třetí osobou.⁷⁵ Vhodnější by tedy bylo nahradit pojem „prodávající“ za obecnější termín „poskytovatel“, aby byl lépe vystižen smysl a účel daného ustanovení, konec konců i samotná směrnice v čl. 6 hovoří o poskytovateli. Nově taky není vyžadována písemná forma záruky. Tuto změnu však nelze hodnotit nikterak pozitivně, jelikož kvůli ní dochází ke kolizi se směrnici, která v čl. 6 bodě 3. stanovuje povinnost poskytovatele poskytnout záruku na přání kupujícího v písemné formě nebo na trvalém nosiči dat. Záruka může být poskytnuta na věc jako celek nebo jen na část předmětu koupě. Může být tedy poskytnuta např. jen na strojek hodinek nebo v případě více druhových věcí jen na jeden druh.

Délku záruční doby určuje obecně prodávající podle svého rozhodnutí. Pokud se však neshoduje délka záruční doby ve smlouvě a ve veřejném prohlášení, platí doba z nich nejdelší. Specificky je upravena situace, kdy je doba použitelnosti vyznačena na obalu zboží. Dohodnou-li si v tomto případě strany jinou délku záruční doby než byla deklarována na obalu, má vždy přednost dohoda stran.⁷⁶ Obecným východiskem je, že záruční doba začíná běžet od převzetí věci kupujícím. Z tohoto pravidla stanovuje OZ dvě výjimky. V případě

⁷³ Záruka je upravena v čl. 1 bod 2. písm. e) a čl. 6 směrnice.

⁷⁴ § 429 až § 432 ObchZ

⁷⁵ TICHÝ, PIPKOVÁ, BALARIN: *Kupní smlouva v novém...*, s. 205.

⁷⁶ Viz § 2114 OZ

odeslání věci běží záruční doba od okamžiku doručení věci do místa určení. Druhým zvláštním pravidlem je situace, kdy má být věc zprovozněna někým jiným než prodávajícím. Záruční doba v tomto případě začíná běžet ode dne uvedení do provozu, pokud kupující nechal věc zprovoznit během tří týdnů od převzetí věci a poskytl potřebnou součinnost, jinak od odevzdání věci.

Přestože má povinnost ze záruky za jakost v zásadě objektivní charakter, upravuje OZ v § 2116 liberační důvod, podle kterého nejde vada k tíži prodávajícího, vznikla-li v důsledku vnější události po přechodu nebezpečí škody na věci, ledaže vadu způsobí prodávající či jím pověřená osoba.⁷⁷ Pro vytknutí vady či uplatnění práva z vadného plnění se použije obdobně úprava z prodeje zboží v obchodě v ustanoveních § 2172 a § 2173 OZ, podle kterých se vada ze záruky za jakost uplatní u poskytovatele nebo u jiné osoby pověřené poskytovatelem k opravě. Kupující má též právo na to, aby mu příslušná osoba potvrdila toto uplatnění písemně.

2.5.2 Záruka v rakouském právu (Vertragliche Garantie)

Smluvní záruka (Vertragliche Garantie) je stejně jako česká záruka za jakost fakultativní a vzniká smluvním ujednáním. Garantie však na rozdíl od záruky za jakost není specifickým institutem v oblasti vadného plnění, ale reprezentuje samostatný smluvní typ (Garantievertrag), kterým mohou být zákonná práva z vadného plnění (Gewährleistung) modifikována. Není tedy ani upravena v rámci vadného plnění, do § 9b KSchG byly však po implementaci směrnice 1999/44/ES zařazeny zvláštní požadavky pro záruku poskytovanou spotřebitelům. Podnikatel je podle odst. 1 tohoto ustanovení zavázán tím, že v případě vady bude věc opravena, vyměněna, bude vrácena kupní cena nebo bude jinak zajištěna náprava. Obsah záruky závisí na tom, zda si strany individuálně vymíní vlastnosti věci, jinak si musí věc zachovat alespoň vlastnosti obvyklé. Rakouská teorie dělí záruku na pravou a nepravou podle toho, kdo záruku poskytuje. Nepravou zárukou se rozumí záruční závazek (Garantiezusage) zcizitele vůči nabyvateli, který je součástí hlavní smlouvy, zatímco pravá záruka je formou samostatné smlouvy poskytnuta třetí osobou, která v závazkovém vztahu mezi zcizitelem a nabyvatelem nevystupuje, typicky půjde o záruku poskytnutou výrobcem.⁷⁸

Poskytne-li podnikatel spotřebiteli záruku, stanovuje mu odst. 1 předmětného ustanovení povinnost informovat spotřebitele o jeho zákonných nárocích z vadného plnění a vylučuje

---

⁷⁷ KASÍK. In HULMÁK a kol.: *Občanský zákoník VI...*, s. 82.

⁷⁸ rozhodnutí Nejvyššího soudu Rakouska ze dne 25. září 2005, sp. zn. 1 Ob 138/05h

možnost je jakkoliv omezit. Dále má povinnost uvést svůj název či obchodní firmu, sídlo, časovou a místní působnost záruky, způsob uplatnění záruky a především přesně stanovit její obsah.⁷⁹ Na žádost podnikatele musí být záruka poskytnuta obligatorně písemně nebo na jiném trvalém nosiči dat, stejné pravidlo najdeme i v čl. 6 bodě 3. směrnice. Podnikatel odpovídá kromě záruky uvedené v prohlášení o záruce i za záruku uvedenou v reklamách. Reklama se však musí vztahovat na věc jako celek, nejen na určité vlastnosti věci. Nezávazné jsou reklamy zjevně přemrštěné a neseriózní.⁸⁰ Poslední odstavec v souladu se směrnicí dodává, že ani nedodržení všech výše uvedených formálních požadavků nemá vliv na platnost záruky. Žádné podobné ustanovení v českém občanském zákoníku nenajdeme. Za stávající úpravy by ani nemělo význam, protože do české úpravy nebyly implementovány formální požadavky na záruku, o kterých hovoří směrnice (jasné a jednoduché vymezení obsahu záruky, místní a časová působnost záruky, údaje o poskytovateli, případně písemná forma).

---

⁷⁹ LINDER, Florian. *Gewährleistung in England und Österreich*. Wien: Linde, 2005. s. 181.

⁸⁰ WELSER, Rudolf, JUD, Brigitta. *Die neue Gewährleistung: Kurzkommentar zu sämtlichen gewährleistungsrechtlichen Bestimmungen des ABGB und des KSchG*. Wien: Manz, 2001. s. 165.

3 Jakost při převzetí a její problematice aspekty

Účelem ustanovení § 2161 OZ, označeného jako jakost při převzetí, je povinnost kupujícího plnit bez vad v době odevzdání věci, jedná se tedy o speciální formu zákonného režimu práv z vadného plnění. Obsah této povinnosti je v další části ustanovení blíže konkretizován demonstrativním výčtem, strukturou je tedy ustanovení velice podobné obecnému vymezení vadného plnění v § 1916 odst. 1 OZ, kterému byl věnován výklad v první kapitole. Nejspíš právě kvůli podobě s § 1916 odst. 1 OZ je tato rubrika označována Šilhánem jako marginální, tedy okrajová či nevýznamná, a nadto nepřesně terminologicky označená pro užití pojmu „jakost“ v jejím názvu.⁸¹ Podle judikatury jakost reprezentuje kvalitativní složku předmětu plnění, např. jeho životnost, trvanlivost, odolnost, preciznost zhotovení, efektivitu nebo účelovost.⁸² Stranám je ponecháno vždy na vůli ujednat si jakost plnění, neučiní-li tak, stanovuje zákon jako minimum obecně střední jakost⁸³, u koupě pak jakost, která bude vhodná a zajistí naplnění účelu smlouvy nebo obvyklého účelu.⁸⁴ Specifická kritéria jakosti mohou vyplývat též ze zvláštních zákonů⁸⁵, i proto je obtížné vymezit ucelenou definici tohoto pojmu. Ustanovení však vymezuje vadné plnění obecně a zahrnuje všechny vady, souhlasíme tedy se Šilhánem, že užití pojmu „jakost“ v nadpisu je vzhledem k obsahové náplni ustanovení nepřesné.

Z hlediska pojmosloví je toto ustanovení zajímavé také tím, že jako jedno z mála obsahuje výraz „odpovídat“, přestože se zákonodárce snažil této terminologii v novém občanském zákoníku vyhnout kvůli změně koncepce odpovědnosti. Jedná se tak zřejmě o legislativně-technický nedostatek, či pozůstatek předchozí právní úpravy. V následujících podkapitolách se budeme kromě samotného ustanovení a jeho problematice aspektů zabývat i harmonizací ustanovení s obsahem a účelem směrnice 1999/44/ES, která jakost při převzetí označuje v čl. 2 jako soulad se smlouvou, stejnou terminologii obsahoval i OZ z roku 1964.

3.1 Vadné plnění u prodeje zboží v obchodě

Podle § 2161 OZ odpovídá prodávající pouze za vady, které na věci vázly v době převzetí. Požadavek existence vady již v době převzetí je typický právě pro zákonná práva

⁸¹ ŠILHÁN. In HULMÁK a kol.: *Občanský zákoník V...*, s. 879.

⁸² stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 15. července 1993, sp. zn. Cjpn 50/1993

⁸³ Viz § 1915 OZ

⁸⁴ Viz § 2095 OZ

⁸⁵ Např. zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích; zákon č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách a čerpacích stanicích pohonných hmot; zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech

z vadného plnění. Přestože obecná úprava spojuje rozhodný okamžik existence vady s dobou plnění a úprava koupě hovoří o okamžiku přechodu nebezpečí škody na věci, splývají všechny tyto časové mezníky přes rozdílné označení ve většině případů fakticky v jedno. Povinnost prodávajícímu nevznikne, pokud kupující o vadě věděl už před samotným převzetím věci nebo vadu sám způsobil.⁸⁶ Podle neimplementovaného čl. 2 bodu 3. směrnice neodpovídá prodávající ani tehdy, pokud o vadě v době převzetí kupující musel rozumně vědět. Požadavek existence vady při převzetí je pro prodávajícího u prodeje zboží v obchodě zpřísněn formou vyvratitelné domněnky vadnosti věci, která presumuje existenci vady již při převzetí, projevila-li se vada během šesti měsíců od odevzdání věci prodávajícím. Kupující tedy nemusí prokazovat, zda vada při převzetí existovala či nikoliv, důkazní břemeno stíhá prodávajícího, pokud se chce povinnosti zprostit.

Prodávající má dle písm. a) povinnost zajistit, aby měla věc buď vlastnosti ujednané, nebo takové, které prodávající popsal ve svém veřejném prohlášení, zejména v reklamě či na obalu nebo etiketě, nebo vlastnosti, které mohl kupující rozumně předpokládat vzhledem k charakteru zboží a uskutečněné reklamě. Extenzivním výkladem však musíme kvůli nekompletní implementaci směrnice 1999/44/ES dospět k závěru, že prodávající bude zavázán i z veřejných prohlášení výrobce,⁸⁷ přestože to není v ustanovení explicitně stanoveno.⁸⁸ Taktéž nebyly implementovány podmínky, za kterých prodávající neodpovídá za svá veřejná prohlášení. Rakousko se s transpozicí této dílčí části směrnice vypořádalo výrazně lépe. Jelikož bylo ustanovení opět systematicky zařazeno do obecné úpravy, bylo o něm krátce pojednáno už v rámci obecného vymezení vadného plnění v první kapitole této práce. Implementací směrnice bylo klasické vymezení vad v úvodním ustanovení § 922 ABGB velmi logicky rozšířeno o druhý odstavec, který svým obsahem plně odpovídá evropské směrnici. Soulad zboží se smlouvou je podle rakouské úpravy nutno posuzovat podle toho, co může nabyvatel očekávat vzhledem k veřejným prohlášením zcizitele (obecné označení z důvodu systematického zařazení ustanovení do obecné úpravy) nebo výrobce, a to zejména v reklamě a na etiketě zboží. Totéž platí i pro veřejná prohlášení osoby, která importuje předmět do Evropského hospodářského prostoru, nebo která připojením svého jména, ochranné známky nebo jiného označení deklaruje, že je výrobcem předmětu. Taková veřejná prohlášení nejsou pro zcizitele závazná, pokud o nich nevěděl nebo rozumně nemohl vědět, pokud byla opravena v době uzavření smlouvy, nebo pokud nemohla mít vliv na uzavření

---

⁸⁶ Viz § 2170 OZ

⁸⁷ čl. 2 bod 2. písm. d) směrnice 1999/44/ES

⁸⁸ VÍTOVÁ. In HULMÁK a kol.: *Občanský zákoník VI...*, s. 151.

smlouvy. Českou implementaci nelze v tomto ohledu označit jinak než jako neúplnou, zásadní nedostatek spatřujeme zejména v opomenutí explicitní úpravy povinnosti prodávajícího z veřejných prohlášení výrobce.

Povinnost prodávajícího dle písm. b) spočívá ve splnění informační povinnosti a dostatečném označení účelovosti věci. Tato dílčí část ustanovení byla ze směrnice přejata správně a obdobnou úpravu najdeme i v § 922 ABGB. Věc musí být použitelná k účelu, který prodávající deklaroval, nebo který je obvyklý pro věci stejného druhu. Věc tedy musí sloužit a být využitelná k účelu, který kupující při její koupi očekával. Pokud je záměrem kupujícího koupit si běžecské boty, je prodávající zavázán z toho, že obuv, kterou takto označuje, bude na běhání vhodná a splní svůj účel. V posledních letech je velmi problematickou skupinou každodenní obuv, kterou si kupující kupuje za účelem běžného nošení do práce, do školy, do města nebo na krátkou procházku. Prodávající tento druh obuvi často člení do různých kategorií (módní či vysoce módní obuv, rekreační obuv, vycházková obuv), takže pro kupujícího je obtížné při pohledu na botu svým laickým okem rozeznat, zda se jedná např. o módní nebo vysoce módní obuv.⁸⁹ Prodávající je tedy povinen kupujícího dostatečně informovat, o jaký typ obuvi se jedná, případně mu vysvětlit, jaké specifické vlastnosti taková obuv má, a v neposlední řadě, jak ji udržovat a používat. Této povinnosti se prodávající nemůže zprostit, ledaže se jedná o obecné či všeobecně známé informace.⁹⁰ Běžná praxe je dnes taková, že prodávající tuto povinnost splní tím, že při koupi obuvi přiloží kupujícímu ke zboží informační brožurku, ve které zaznačí typ obuvi podle účelu, ke kterému je obuv vhodná. Kupující se pak zejména u módní či vysoce módní obuvi setkávali s problémy při vyřizování reklamací, které spočívaly zejména v nedostatečném či klamavém splnění informační povinnosti prodávajícího a následném zamítnutí reklamací z důvodu, že se jedná o tento typ obuvi. Česká obchodní inspekce zaznamenala stovky stížností spotřebitelů a u desítek až stovek případů bylo po prošetření zjištěno porušení povinností ze strany prodávajícího. V tiskové zprávě z roku 2012 dospěla ČOI k závěru, že označení obuvi jako módní či vysoce módní neznamená automaticky horší kvalitu obuvi nebo omezení její životnosti. Pokud prodávající zvolí takové označení, musí kupujícího při koupi zboží upozornit, v čem spočívá omezení užitných vlastností takového druhu obuvi, aby se kupující mohl ještě před zakoupením zboží rozhodnout, zda je pro něj tento typ obuvi vyhovující, jinak nemá právo z důvodu porušení své informační povinnosti zamítnout kupujícímu následnou

---

⁸⁹ VÍTOVÁ. In HULMÁK a kol.: *Občanský zákoník VI...*, s. 151.

⁹⁰ Viz § 9 ZOS

reklamaci, a to ani v případě, že kupující obuv užíval k jinému účelu.⁹¹ Nutno však poznamenat, že prodávající s tímto označením rozhodně nešetří a v mnohých případech to působí spíše jako záminka pro zastření nekvalitní obuvi, kterou má kupující následně z důvodu tohoto označení omezenou možnost reklamovat. Pokud však prodávající splní zákonem stanovené povinnosti a kupující si je vědom všech skutečností, bere na sebe riziko spojené s koupí takového zboží.

Písm. c) se vztahuje na situace, kdy si kupující vybírá zboží podle vzorku (např. ochutnávka svatebního dortu, mobilní telefon vystavený na prodejně jako vzor) nebo předlohy (např. koupě nábytku z katalogu), protože prodávající nemá věc daném okamžiku reálně dostupnou. Proávající je povinen předat kupujícímu věc ve stejné jakosti, jakou měl původní vzorek či předloha. Pokud si však smlouva se vzorkem či předlohou odporuje, má přednost smlouva, u slučitelných rozdílů musí zboží odpovídat obojímu.⁹² I v této části odpovídá ustanovení směrnici a v ničem se neodlišuje od rakouské úpravy. Poslední dva požadavky v písm. d) a e) jsou upraveny oproti směrnici nadstandardně, jejich obdobu nenajdeme ani v ABGB. Zboží musí být plněno ve smluveném množství, míře či hmotnosti, což by však pravděpodobně bylo možné subsumovat i pod ujednané vlastnosti věci v písm. a). V neposlední řadě musí zboží vyhovovat zvláštním právním předpisům, bude se jednat zejména o předpisy obsahující technické či bezpečnostní normy⁹³ nebo předpisy upravující specifický druh věci⁹⁴ (např. léčiva, pohonné hmoty, tabákové výrobky).⁹⁵

Směrnice navíc oproti výše uvedenému upravuje v čl. 2 bodě 5. problematiku montážních vad, která nebyla po rekodifikaci do OZ přejata, přestože OZ z roku 1964 ji obsahoval v § 623. V tomto případě se nejedná o odlišnou implementaci s pozitivním dopadem, její absencí jsou krácena práva spotřebitele. Tato vada spočívá dle směrnice v tom, že vada vznikne v důsledku nesprávné montáže zboží, pokud byla na základě kupní smlouvy prováděna prodávajícím či na jeho odpovědnost. V případě zboží určeného k montáži samotným spotřebitelem je prodávající zavázán i z vad způsobených spotřebitelovou nesprávnou montáží, byla-li způsobena chybou v návodu k montáži. Rakousko tuto problematiku podle směrnice implementovalo do zmíněného § 9a KSchG. Podle Vítové lze chybějící implementaci částečně nahradit § 2099 odst. 1 OZ, který za vady označuje i vady

⁹¹ Česká obchodní inspekce. *Vysoce módní reklamace* [online]. coi.cz, 24. října 2012 [cit. 21. března 2016]. Dostupné na <<http://www.coi.cz/vysoce-modni-reklamace-nc513/>>.

⁹² Viz § 2096 OZ

⁹³ Např. zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků.

⁹⁴ Např. zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích; zákon č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách a čerpacích stanicích pohonných hmot; zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech.

⁹⁵ VÍTOVÁ. In HULMÁK a kol.: *Občanský zákoník VI...*, s. 152.

v dokladech potřebných k užívání věci, a který by tedy mohl pokrývat alespoň vady mající původ v chybném návodu k montáži. Zbývající část se bude řídit režimem náhrady škody prodávajícího způsobenou vadnou montáží.⁹⁶ Tomsa zase subsumuje tuto problematiku pod § 2100 odst. 1, podle kterého vznikne kupujícímu právo i z později vzniklé vady, pokud vznikla porušením povinnosti prodávajícího.⁹⁷ Ani jedno řešení však není dle našeho názoru s ohledem na směrnici dostatečné a nenaplnuje závazky vyplývající z komunitárního práva.

3.2 Domněnka vadnosti věci

V druhé části ustanovení je zakotveno zvýhodnění kupujícího, které plyne z jeho nerovného postavení vůči podnikateli. Kupující je při koupi zboží v obchodě v postavení slabší strany a tato faktická nerovnost je právně vyvažována posílením práv kupujícího oproti ostatním zákonným režimům vadného plnění. Ustanovení tak formou vyvratitelné domněnky připouští, že vada, která se projevila během šesti měsíců od převzetí zboží, existovala již při převzetí, neprokáže-li se opak. Kupující tak během této prekluzivní lhůty musí prokázat pouze to, že se vada na věci projevila a na rozdíl od ostatních zákonných režimů práv z vadného plnění nemusí prokazovat, že vada existovala již při převzetí. Důsledkem tohoto ustanovení je lepší postavení kupujícího v případném sporu, jelikož důkazní břemeno stíhá prodávajícího, který musí prokázat, že vada v daném okamžiku neexistovala. Prodávající se může své povinnosti zprostit například tehdy, když prokáže, že vadu způsobil sám kupující. Ustanovení vychází z čl. 5 bodu 3. směrnice 1999/44/ES. ABGB obsahuje v § 924 stejnou vyvratitelnou domněnku, na rozdíl od české úpravy ji však zařazením do generální úpravy zobecnil. Domněnka se však podle ABGB aplikuje jen tehdy, je-li slučitelná s povahou věci nebo vady. Tímto ustanovením ABGB nadstandardně transponoval čl. 5 bod 3. směrnice 1999/44/ES. Česká transpozice příslušné směrnice byla provedena v jím stanoveném rozsahu, tedy pouze pro vadné plnění při prodeji zboží v obchodě.⁹⁸

Předchozí úprava domněnku připouštěla jen tehdy, neodporovala-li povaze věci⁹⁹, stejnou výjimku najdeme také ve směrnici i v ABGB, které navíc hovoří i o slučitelnosti domněnky s povahou samotné vady. OZ nově žádnou výjimku neobsahuje, což nás vede k závěru, že kupující může domněnku uplatnit na jakékoliv vady bez ohledu na to, zda jsou slučitelné s povahou věci. Rozšíření povinnosti i na takové vady by však vedlo k nepřiměřené

---

⁹⁶ Tamtéž.

⁹⁷ TOMSA, Miloš. Ještě jednou k odpovědnosti za vady při prodeji zboží v obchodě. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 11, s. 405.

⁹⁸ Viz § 2161 odst. 2 OZ

⁹⁹ Viz § 616 odst. 4 OZ z roku 1964

zátěži prodávajících, kteří by tak byli zavázáni například i z vad, které vznikly v důsledku přirozeného opotřebení materiálu. Řešením by mohlo být § 2167 OZ, které míří přesně na tyto případy a stanovuje výjimky z uplatnění některých vad. Vztah obou ustanovení však přichází v úvahu pouze za předpokladu, že vyloučíme existenci tzv. zákonné záruky v § 2165 OZ a budeme jej vykládat jako reklamační lhůtu pro uplatnění práv z vadného plnění, protože § 2167 OZ upravuje výjimky pouze ve vztahu k němu. V opačném případě bychom mohli výjimky z § 2167 OZ aplikovat na jakost při převzetí jedině pomocí *analogie legis*.

Podle Tichého se česká úprava odlišuje od evropské také tím, že uplatnil-li kupující vadu v šestiměsíční lhůtě u prodávajícího, který následně zjednal nápravu, začne po nápravě vady kupujícímu šestiměsíční lhůta běžet znovu od začátku.¹⁰⁰ Pro tento závěr však nenacházíme žádné opodstatnění. Ustanovení § 2161 odst. 2 OZ je naopak velice podobné čl. 5 bodu 3. příslušné směrnice a není tedy žádný pádný důvod k tomu vykládat obsah tohoto ustanovení v českém právním prostředí odlišně.

Přestože § 2161 odst. 2 OZ výslovně nezmiňuje uplatnění práva kupujícím, můžeme podpůrně vycházet z § 2172 OZ, který stanovuje, že práva z vad se uplatňují u prodávajícího. Délka lhůty k uplatnění práv z vadného se bude odvíjet od výkladu § 2165 OZ. V případě výkladu ve prospěch reklamační lhůty se bude vycházet z dvaceti čtyř měsíční lhůty v § 2165 OZ. Pokud však převáží výklad ve smyslu tzv. zákonné záruky, je použití tohoto ustanovení z povahy věci vyloučeno a musíme subsidiárně použít § 2112 odst. 1 OZ, podle kterého je kupující povinen vadu uplatnit bez zbytečného odkladu od jejího zjištění, maximálně však do 2 let od převzetí věci.

---

¹⁰⁰ TICHÝ, Luboš. *Kupní smlouva a spotřebitelská smlouva, včetně odpovědnosti za vady* [online]. bulletin-advokacie.cz, 18. srpna 2014 [cit. 21. března 2016]. Dostupné na <<http://www.bulletin-advokacie.cz/kupni-smlouva-a-spotrebitelska-kupni-smlouva-vcetne-odpovednosti-za-vady?browser=mobi>>.

4 Problematický výklad ustanovení § 2165 občanského zákoníku

„Kupující je oprávněn uplatnit právo z vady, která se vyskytne u spotřebního zboží v době dvaceti čtyř měsíců od převzetí.“¹⁰¹ Citované ustanovení se po přijetí nového občanského zákoníku stalo jedním z nejdiskutovanějších vůbec, a to jak mezi právními odborníky, tak mezi laickou veřejností. Jádrem sporu je, zda předmětné ustanovení mění či zachovává dosavadní praxi zákonné záruky. Ta byla do českého soukromého práva přejata v důsledku nesprávné implementace směrnice 1999/44/ES, doposud upravena v § 619 odst. 1 OZ z roku 1964. Její podstatou bylo, že vada, která na věci vznikla v době 24 měsíců od převzetí (záruční doba), šla k tíži prodávajícího bez toho, aby kupující musel prokazovat, zda vada existovala při převzetí či nikoliv. Tento institut vznikl nejpravděpodobněji z důvodu nepochopení či mylného překladu směrnice,¹⁰² která sice stejnou lhůtu v čl. 5 bodu 1 upravuje, považuje ji však za reklamační. To znamená, že prodávající během této lhůty odpovídá za projevený rozpor se smlouvou, neboli vadu, která však musela existovat v době dodání zboží. Rozdíl mezi reklamační lhůtou a záruční dobou tedy spočívá v rozhodném okamžiku pro výskyt vady. Během reklamační doby odpovídá prodávající pouze za vady existující již při převzetí plnění, i když se projevily později, zatímco v záruční době odpovídá i za vady, které vznikly až po převzetí a není rozhodné, zda existovaly při převzetí nebo ne. Český zákonodárce tedy vlastní obsah směrnice do OZ z roku 1964 implementoval správně, ale pochybil v terminologii, když reklamační lhůtu označil jako záruční dobu, čímž vznikla naprosto ojedinělá kombinace zákonných práv z vadného plnění a záruky. Nesprávná transpozice však nepředstavuje rozpor se směrnicí v negativním významu, protože spotřebiteli zajišťuje vyšší vnitrostátní úroveň ochrany, což směrnice v čl. 8 bodu 2. umožňuje.

Vzhledem k průlomové rekodifikaci českého soukromého práva se nabízelo, aby se zákonodárce touto problematikou blíže zabýval a případně národní úpravu sjednotil s předmětnou směrnicí, jak je běžnou praxí v zahraničních úpravách. Tohoto si zákonodárce byl nepochybně vědom, protože znění tohoto ustanovení bylo během rekodifikačních prací pozměňováno. Výsledkem tohoto snažení je § 2165 odst. 1 OZ, který je však obsahově značně problematický. Zákonodárce nadto v citovaném ustanovení nepoužívá žádnou konkrétnější terminologii, takže ani v tomto směru neposkytuje jasné interpretační vodítko. Při zkoumání významu tohoto ustanovení bude tedy nutné reflektovat vícero výkladových metod, zejména výklad jazykový, objektivně teleologický, subjektivně historický, formálně

---

¹⁰¹ Viz § 2165 odst. 1 OZ

¹⁰² PIECHOWICZOVÁ, Lucie. In BEZOUŠKA, Petr, PIECHOWICZOVÁ, Lucie. *Nový občanský zákoník. Nejdůležitější změny*. 1. vydání. Praha: ANAG, 2013. s. 306.

systematický a okrajově výklad komparativní. Budeme také prostřednictvím recentního objektivního výkladového cíle zkoumat objektivní význam normy pro jejího adresáta.¹⁰³

4.1 Možnosti interpretace a názorová stanoviska v řadách odborné veřejnosti

První alternativou interpretace, akcentující především jazykový, objektivně teleologický, subjektivně historický i formálně systematický výklad, je posouzení daného ustanovení ve smyslu zachování stejné koncepce jako v OZ z roku 1964, tedy setrvání u původní zákonné záruky. Mezi zastánce tohoto výkladu patří např. Vítová,¹⁰⁴ Melzer,¹⁰⁵ Tichý¹⁰⁶ či Tomsa,¹⁰⁷ kteří tvrdí, že kupující může uplatnit právo z vady, která se vyskytne během dvaceti čtyř měsíců bez ohledu na to, zda při převzetí existovala či nikoliv. Mezi některými autory se však liší názory na délku reklamační lhůty pro uplatnění práva z porušení zákonné povinnosti z vadného plnění. O této problematice blíže pojednáme v kapitole 4.2. Z důvodu abstraktního znění ustanovení a upuštění od pojmů „záruka“ či „záruční doba“ se dokonce objevují různá pojmenování staronového institutu. Většina autorů pracuje i nadále se zaužívaným pojmem „zákonná záruka“, nicméně můžeme se setkat i s označením jako „zákonná povinnost z vadného plnění“¹⁰⁸ či „zákonná záruka za jakost“.¹⁰⁹ Zákonná povinnost z vadného plnění se nám jeví jako nejvýstižnější varianta, neboť nejlépe reflektuje nové pojetí odpovědnosti v OZ.

Kontrujícím názorem, zdůrazňující především formálně systematický, subjektivně historický a okrajově komparativní výklad, je interpretace ustanovení v souladu se směrnicí 1999/44/ES, která vychází z koncepce reklamační lhůty pro uplatnění práv z vadného plnění. Kupující by tedy ve lhůtě dvaceti čtyř měsíců od převzetí mohl uplatnit právo pouze z takové vady, která existovala v době převzetí, ale vyšla najevo až později. K této interpretaci se přiklání např. Hulmák,¹¹⁰ Selucká,¹¹¹ Liškutín¹¹² nebo Piechowiczová.¹¹³

¹⁰³ VÍTOVÁ. In HULMÁK a kol.: *Občanský zákoník VI...*, s. 159.

¹⁰⁴ VÍTOVÁ, Blanka. Vyloučení nebo omezení práva spotřebitele z vadného plnění (včetně dvouleté zákonné záruky v NOZ) jako jedno z nepřiměřených ujednání ve spotřebitelských smlouvách. *Rekodifikace & Praxe*, 2013, roč. 6, s. 5-9.

¹⁰⁵ MELZER, Filip. K úpravě ochrany spotřebitele ve vládním návrhu občanského zákoníku. *Právní rozhledy*, 2009, roč. 21, s. 773.

¹⁰⁶ TICHÝ. In ŠVESTKA, DVOŘÁK, FIALA, a kol.: *Občanský zákoník. Komentář...*, s. 970-972.

¹⁰⁷ TOMSA, Miloš. Ještě jednou k odpovědnosti za vady při prodeji zboží v obchodě. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 11, s. 404-406.

¹⁰⁸ VÍTOVÁ. In HULMÁK a kol.: *Občanský zákoník VI...*, s. 158-159.

¹⁰⁹ TOMSA, Miloš. Ještě jednou k odpovědnosti za vady při prodeji zboží v obchodě. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 11, s. 405.

¹¹⁰ HULMÁK, Milan. Prostředky právní ochrany kupujícího při spotřebitelské koupí. In TICHÝ, Luboš. KOCÍ, Miloš (eds.). *Spotřebitelská kupní smlouva*. Praha: Centrum právní komparatistiky PF UK, 2013. s. 27-43.

4.1.1 Argumenty pro reklamační lhůtu

Základním východiskem prvního výkladu je rozlišování dvojího režimu práv z vadného plnění - práva vyplývající z jakosti při převzetí (zákonná práva z vadného plnění) a práva ze smlouvené záruky za jakost. Jedním ze stěžejních argumentů je, že takové schéma lépe odpovídá celkové systematické práva z vadného plnění u prodeje zboží v obchodě. Ustanovení § 2165 odst. 1 OZ by podle této teorie přímo navazovalo na problematiku jakosti při převzetí a stanovovalo dvouletou reklamační lhůtu pro uplatnění práv z ní. Vzájemná souvislost těchto dvou ustanovení se nabízí zejména z toho důvodu, že problematika uplatnění vady není u jakosti při převzetí vůbec upravena. Tento argument je však napadnutelný tvrzením, že prodej zboží v obchodě je úpravou speciální a nic tedy nebrání doplnit tuto absenci subsidiárně úpravou kupní smlouvy (§ 2112 odst. 1 OZ), pokud bychom reklamační lhůtu podle § 2165 OZ vyloučili. Silnějším argumentem může být novum spočívající v nevyločení vad, které by nepřiměřeně zatěžovaly prodávajícího, z režimu jakosti při převzetí. O tom, jaké důsledky může tato změna mít, jsme se zamýšleli už v kapitole 3.2. Uvažovali jsme nad tím, že zákonodárce nejspíš nepovažoval za nutné zachovat tento požadavek specificky u jakosti při převzetí, protože tyto vady vyloučil v rámci taxativního výčtu v § 2167 OZ. Problémem je, že § 2167 OZ vylučuje všechny vady jen vůči § 2165 OZ, takže by se na jakost při převzetí aplikovat nemohlo, pokud bychom § 2165 odst. 1 OZ vykládali jako zákonnou povinnost z vadného plnění, která by přetrhla vzájemnou souvislost mezi jakostí při převzetí a vyloučením vad. Jelikož neexistuje žádné vhodné subsidiární ustanovení, které by tuto problematiku upravovalo, musela by se tato mezera v právu řešit jedině pomocí *analogie legis*, což je mnohem komplikovanější postup v porovnání s poměrně jednoduchou systematickou, která by se uplatnila při výkladu ustanovení jako reklamační lhůty. Formálně systematický výklad tedy v tomto směru hovoří ve prospěch interpretace ustanovení jako časového omezení pro uplatnění vady z jakosti při převzetí.

Dalším argumentem je, že v případě, že bychom uznali zákonnou povinnost z vadného plnění podle § 2165 odst. 1 OZ a aplikovali bychom na jakost při převzetí § 2167 OZ pomocí *analogie legis* z důvodu zabránění neúměrné zátěži prodávajících, vznikne duplicita jakosti při převzetí se zákonnou povinností z vadného plnění v rozsahu šestiměsíční domněnky

---

¹¹¹ SELUCKÁ, Markéta. Ochrana spotřebitele v navrhovaném občanském zákoníku. *Právní rozhledy*, 2009, roč. 10, s. 367.

¹¹² LIŠKUTÍN, Tomáš. Otazníky nad zákonnou zárukou při prodeji zboží v obchodě od ledna 2014. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 5, s. 161.

¹¹³ PIECHOWICZOVÁ. In BEZOUŠKA, PIECHOWICZOVÁ: *Nový občanský zákoník...*, s. 306.

vadnosti. Tento nárok by totiž kupující mohl rovnou uplatnit i v zákonem garantované době dvaceti čtyř měsíců a neriskovat, že prodávající prokáže neexistenci vady u jakosti při převzetí a on své právo ztratí. Úprava šestiměsíční domněnky vadnosti u jakosti při převzetí by tím pádem ztratila význam, což nás vede k závěru, že takový stav zákonodárce určitě nezamýšlel.

Další otázkou je, proč se zákonodárce vyhýbá konkrétnějšímu označení daného ustanovení? Tato otázka se nabízí především proto, že v úpravě OZ z roku 1964 byla problematika záruky i záruční doby jasně pojmenována a nebylo pochybností o smyslu a účelu daných ustanovení.¹¹⁴ Proč se zákonodárce tedy nyní uchýlil k této abstraktnější konstrukci? Jediným vodítkem může být nadpis Práva z vadného plnění, ten je však natolik obecný, že z něj nelze vyvodit v tomto ohledu žádný závěr, protože zahrnuje všechny instituty vadného plnění. Dalo by se tedy uvažovat, že chtěl-li zákonodárce setrvat u původní zákonné záruky, lépe by dané ustanovení specifikoval, případně výslovně pojmenoval, protože v tomto znění je ustanovení nejednoznačné. Protiargumentem může být, že zákonodárce v ustanovení zvolil výraz „doba“, nikoliv „lhůta“, které je naopak spíše ekvivalentem k záruční době. Pokud bylo opravdu záměrem zákonodárce zachovat původní zákonnou záruku, bylo by vhodné *de lege ferenda* zaměnit pojem „doba“ za „záruční doba“, protože taková abstraktní označení jsou s ohledem na problematické znění ustanovení nedostatečná.

Převažujícím argumentem je žádoucí sjednocení národní úpravy se směrnicí 1999/44/ES. Již za účinnosti OZ z roku 1964 nebylo sporu o tom, že tato směrnice byla do české právní úpravy transponována nesprávně z důvodu nepochopení rozdílu mezi zákonnými právy z vadného plnění a zárukou.¹¹⁵ Jedním z hlavních cílů rekodifikace bylo také přiblížit se moderním zahraničním soukromoprávním kodexům. Zahraniční harmonizované úpravy (vyjma Slovenska) však stejně jako směrnice žádný institut podobný zákonné záruce neznají a drží se jejího schématu.¹¹⁶ Příkladem může být komparace s rakouskou úpravou, která v ABGB upravuje pouze zákonná práva z vadného plnění (Schadenersatz nelze zahrnout mezi práva z vadného plnění, je to specifický případ náhrady škody za vadné plnění) a smluvní záruku (Garantie). Podstatou záruky ve smyslu směrnice je taktéž fakultativnost a smluvní charakter.

---

¹¹⁴ Viz § 619 odst. 1 a § 620 odst. 1 OZ z roku 1964

¹¹⁵ SELUCKÁ, Markéta. Ochrana spotřebitele v navrhovaném občanském zákoníku. *Právní rozhledy*, 2010, roč. 10, s. 367.

¹¹⁶ PIECHOWICZOVÁ. In BEZOUŠKA, PIECHOWICZOVÁ: *Nový občanský zákoník...*, s. 306.

Se smluvní zárukou úzce souvisí další argument. Tento institut totiž původní OZ z roku 1964 neupravoval a vycházel jen ze zákonné záruky. Nově však zákonodárce zařazuje smluvní záruku za jakost do systematiky práv z vadného plnění, takže lze uvažovat, že zákonodárce zamýšlel tímto způsobem nahradit původní zákonnou záruku. Podobný závěr vyplývá i z důvodové zprávy: „*Pojetí záruky za vady je pro obecné občanské právo nové. Platný občanský zákoník vychází z někdejšího pojetí služeb, které vzniklo za jiných společenských podmínek v 60. letech a bylo spojeno s institutem zákonné záruky, kterou standardní právní úpravy neznačí. Osnova se vrací ke standardnímu řešení (z něhož vychází již nyní platný obchodní zákoník) a odděluje od sebe práva, která kupujícímu vznikají z vad plnění ze zákona a která vznikají kupujícímu ze záruky za jakost.*“¹¹⁷ Na základě takového vyjádření nezbývá než se subjektivně historickým výkladem¹¹⁸ přiklonit k tomu, že záměrem zákonodárce bylo upustit od původního institutu zákonné záruky, což je podloženo i odkazem na systematiku ObchZ, který zákonnou záruku neznal.¹¹⁹

4.1.2 Argumenty pro zákonnou povinnost z vadného plnění

Druhý názor klade důraz především na jazykový výklad¹²⁰ daného ustanovení, jenž je postaven na dvou významných argumentech. První teorie se zabývá významovým rozdílem mezi slovním spojením „vyskytnutí vady“ (vznik nové vady) a „projevení vady“ (objevení již existující vady). Zákonodárce zvolil v dikci ustanovení výraz „vyskytne“, z čehož můžeme vyvodit závěr, že záměrem zákonodárce bylo vykládat ustanovení širěji než jen jako uplatnění práv v reklamační lhůtě, během které lze uplatnit pouze vady již v době převzetí.¹²¹ Tento argument lze však napadnout výrokem, že tvrzený význam slov nekoresponduje s původní terminologií v OZ z roku 1964, který v § 619 odst. 1 o zákonné záruce obsahoval slovní spojení „vady, které se projeví“, což zpochybňuje věrohodnost tohoto argumentu. Význam těchto slov je totiž ustálený. Je tedy otázkou, do jaké míry je tato teorie relevantní, když zákonodárce v minulosti použil slovo „projevit“ v opačném významu. Jedním z možných

¹¹⁷ *Důvodová zpráva k NOZ (konsolidované znění)* [online]. občanskýzákoník.justice.cz, 3. února 2012 [cit. 24. února 2016]. Dostupné na <<http://obcanskýzákoník.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>>.

¹¹⁸ Subjektivně historickým výkladem se skutečný záměr zákonodárce zjišťuje především z jeho relevantních vyjádření (oficiální dokumenty, mediální sdělení, rozhovory), všechny projekty, záměry a návrhy daného zákona, za nejvýznamnější pramen se považují důvodové zprávy a autorské komentáře. Viz MELZER, Filip. *Metodologie nalézání práva*. Praha: C. H. Beck, 2010. s. 121-122.

¹¹⁹ LIŠKUTÍN, Tomáš. Otazníky nad zákonnou zárukou při prodeji zboží v obchodě od ledna 2014. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 5, s. 161.

¹²⁰ Jazykový výklad zkoumá jazyková vyjádření zákonodárce, který při tvorbě normy musí zohledňovat lexikální význam slov a gramatická pravidla, významná pro psaný text tak, aby byla norma pro adresáta srozumitelná. Viz MELZER, Filip. MELZER: *Metodologie nalézání...*, s. 88-89.

¹²¹ VÍTOVÁ. In HULMÁK a kol.: *Občanský zákoník VI...*, s. 159.

vysvětlení je terminologická chyba zákonodárce, která vznikla při implementaci kvůli nepochopení směrnice 1999/44/ES. Podporou pro tento jazykový argument je také skutečnost, že si zákonodárce byl při tvorbě nového občanského zákoníku vědom tohoto rozdílu. To je patrné z toho, že se během rekodifikačních prací vystřídal v dikci ustanovení obě varianty. Původní návrh nového občanského zákoníku z roku 2007¹²² hovořil o „vadách, které se projeví“, to však bylo později nahrazeno stávajícím zněním. Tato změna měla jistě svůj význam a měla by být chápána jako vůle zákonodárce zdůraznit to, že na základě tohoto ustanovení lze uplatnit i nově vzniklé vady.¹²³ Druhým jazykovým argumentem je větná konstrukce daného ustanovení. Vedlejší věta přívlastková („..., která se vyskytne u spotřebního zboží v době dvaceti čtyř měsíců od převzetí“) totiž podle gramatických pravidel rozvíjí větný předmět „vada“. Aby bylo možno dovozovat souvislosti mezi oprávněním uplatnit právo z vady a dvaceti čtyř měsíční dobou, musela by se vedlejší věta rozdělit čárkou a z úseku „která se vyskytne u spotřebního zboží“ bychom museli vytvořit vloženou vedlejší větu do věty hlavní, která je z obou stran oddělena čárkami. Znění by pak bylo následující: „Kupující je oprávněn uplatnit právo z vady, která se vyskytne u spotřebního zboží, v době dvaceti čtyř měsíců od převzetí.“¹²⁴

Názor o zachování tzv. zákonné záruky byl také podpořen vyjádřením Tiskového odboru Ministerstva spravedlnosti ze dne 14. 5. 2013, podle kterého nedochází v této oblasti k žádným obsahovým změnám oproti dosavadní právní úpravě. Stejně prohlášení vydalo i Ministerstvo průmyslu a obchodu, které se touto otázkou společně s Ministerstvem spravedlnosti zabývalo. Přestože se vyjádření zabývá spíše v obecnější rovině oprávněním kupujícího uplatnit práva z vady po dobu 2 let, je z jeho z kontextu a především z názvu zřejmý záměr zákonodárce zachovat zákonnou záruku.¹²⁵ Důvodová zpráva se k ustanovením o prodeji zboží v obchodě vyjadřuje tak, že zůstávají zachována ustanovení o prodeji zboží v obchodě vyjma stylistických a systematických úprav.¹²⁶ Toto vyjádření je však obsahově rozporné s výše citovaným úsekem důvodové zprávy, ve kterém se zákonodárce hlásí

¹²² *Návrh občanského zákoníku – verze k 3. 6. 2007* [online]. obcanskyzakonik.justice.cz [cit. 22. března 2016]. Dostupné na <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/OZ_s_DZ_verze_2007.06.03.pdf>.

¹²³ VÍTOVÁ, Blanka. *Právní regulace ochrany spotřebitele (včetně dvouleté záruky při koupi zboží v obchodě) v novém občanském zákoníku* [online]. emi.mvso.cz [cit. 7. března 2016]. Dostupné na <<http://emi.mvso.cz/EMI/2013-02/06%20Vitova/Vitova.pdf>>.

¹²⁴ VÍTOVÁ. In HULMÁK a kol.: *Občanský zákoník VI...*, s. 159.

¹²⁵ Tiskový odbor Ministerstva spravedlnosti. *Dvouletá zákonná záruka na zboží bude platit i po 1. 1. 2014* [online]. obcanskyzakonik.justice.cz, 14. května 2013 [cit. 7. března 2016]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/home/infocentrum/infocentrum-aktuality/214-dvouleta-zakonna-zaruka-na-zbozi-bude-platit-i-po-1-1-2014>>.

¹²⁶ *Důvodová zpráva k NOZ (konsolidované znění)* [online]. obcanskyzakonik.justice.cz, 3. února 2012 [cit. 24. února 2016]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>>.

k upuštění od dosavadní systematiky. Jelikož nám důvodová zpráva nepřináší jednoznačnou odpověď na naši otázku, bude podle subjektivně historického výkladu stěžejní především výše uvedené prohlášení ministerstev.

Dalším z argumentů je objektivní význam normy pro jejího adresáta, kterým je v tomto případě nejčastěji spotřebitel. Toto hledisko se zkoumá prostřednictvím metody recentního objektivního výkladového cíle¹²⁷, vedle toho musíme zohlednit také princip právní jistoty a legitimního očekávání adresáta. V tomto smyslu by měla být tedy spíše upřednostněna kontinuita s dosavadní právní úpravou, jelikož zánikem zákonné záruky by nepochybně bylo významně zasaženo do práv spotřebitele i do jeho právní jistoty. Budeme-li normu zkoumat pomocí argumentů objektivně teleologického výkladu, tedy budeme-li hledat objektivní účel právní normy¹²⁸, dospějeme ke stejnému závěru. Účelem celé úpravy prodeje zboží v obchodě je poskytnout spotřebiteli kvalitnější ochranu jeho práv, a proto bychom měli upřednostnit v případě nejasností výklad pro spotřebitele příznivější.¹²⁹ Nadto podle pravidel formálně systematického výkladu by měl být paragraf ucelenou jednotkou. Pokud se dále diferencuje na jednotlivé odstavce, musí se všechny týkat téže věci.¹³⁰ V případě § 2165 OZ je v odst. 2 upravena problematika záruky za jakost, takže obsahově bližší je jednoznačně zákonná povinnost z vadného plnění, která představuje zákonnou obdobu záruky.

4.1.3 Shrnutí a zhodnocení

Přestože lze oba názory podložit přesvědčivými argumenty, za rozhodující považujeme vyjádření Ministerstva spravedlnosti a Ministerstva průmyslu a obchodu, podle nějž zůstávají práva spotřebitele oproti dosavadní úpravě nezměněna a prodávající musí počítat se zákonnou povinností z vadného plnění, vyskytne-li se vada v průběhu dvaceti čtyř měsíců. Toto vyjádření musí být dle našeho názoru respektováno, protože nejjednoznačněji vyjadřuje úmysl zákonodárce.

Přesto se s tímto závěrem neztotožňujeme a nepovažujeme tento výklad v současném znění úpravy o prodeji zboží v obchodě za šťastný. Přináší s sebou totiž spoustu dalších problematických aspektů (např. nadbytečnost domněnky vadnosti u jakosti při převzetí), o kterých jsme pojednali v předchozích kapitolách. Především ze systematiky úpravy je zřejmé, že původní záměr zákonodárce byl jiný a že následné změny návrhu nebyly dostatečně

---

¹²⁷ Prostřednictvím metody recentního objektivního výkladového cíle zkoumáme, jak je norma objektivně chápána jejím adresátem, používáme přitom argumenty objektivně teleologického výkladu a formálně systematického výkladu. Viz MELZER: *Metodologie nalézání...*, s. 126-127.

¹²⁸ MELZER: *Metodologie nalézání...*, s. 158-159.

¹²⁹ VÍTOVÁ. In HULMÁK a kol.: *Občanský zákoník VI...*, s. 159.

¹³⁰ MELZER. *Metodologie nalézání...*, s. 139.

dopracovány. Pokud se zákonodárce rozhodne setrvat u tohoto výkladu, vyžaduje úprava *de lege ferenda* četné změny, které by zaprvé odstranily výkladové nejasnosti a zadruhé přizpůsobily celou úpravu této systematice vadného plnění. Nezodpovězenou otázkou zatím též je, jak se k problematičným aspektům této úpravy postaví judikatura.

Nepřízpůsobené prostředí úpravy prodeje zboží v obchodě není jediným důvodem k rozpakům nad tímto výkladem. Implementovaná úprava sice není věcně v rozporu se směrnicí, je však vzdálená od evropského standardu. Právní jistota spotřebitele byla založena na chybně přejatém znění směrnice, což nepovažujeme za dostatečně legitimní důvod k tomu takový stav i nadále zachovávat.

4.2 Délka lhůty k uplatnění práva z vady kupujícím

Spekulace vyvolává též otázka, odkdy a jak dlouho poběží kupujícímu reklamační lhůta k uplatnění práva z vady, jelikož § 2165 odst. 1 OZ pouze deklaruje, že kupující má právo uplatnit vady a blíže se touto problematikou nezabývá. Už samotné užití slova „uplatnit“ považujeme v této souvislosti za ne příliš vhodné, jelikož obecná úprava práv z vadného plnění spojuje výraz „uplatnit“ s uplatněním práva u soudu.¹³¹ Přestože v § 2172 je uvedeno, že práva z vady se uplatňují primárně u prodávajícího, což nás dovádí k tomu, že se obsahově bude jednat o vytknutí, domníváme se, že by bylo lepší terminologii sjednotit v souladu s obecnou úpravou práv z vadného plnění, která by měla sloužit jako základní pilíř. Nadto i právní úprava koupě používá odlišný výraz „oznámít“. Např. Šilhán v komentáři k obecné úpravě vadného plnění významově odlišuje vytknutí a oznámení vady v souvislosti s problematikou stavění lhůt. Oznámení podle něj nemá stejné právní následky jako vytknutí vady. Potom by však byl kupující v méně výhodné pozici, když mu zákon ve speciálním ustanovením umožňuje své právo jen oznámit. Dle našeho názoru by bylo vhodné používat stejnou terminologii napříč celou úpravou práv z vadného plnění, aby se předešlo podobným nejasnostem.

Na délku lhůty pro uplatnění práv dle § 2165 odst. 1 OZ se objevily dva odlišné názory. Podle Vítové se reklamační lhůta kryje s délkou záruční doby, což znamená, že kupující musí vadu vytknout během 24 měsíců od převzetí věci, jak tomu bylo v OZ z roku 1964.¹³² Tichý však vzhledem ke kontextu daného ustanovení považuje dobu 24 měsíců pouze za časové omezení k výskytu vady a dovozuje, že vytknutí práva kupujícím není časově nijak ohraničeno. Tento závěr dovozuje pravděpodobně na základě jazykového výkladu daného

¹³¹ Srov. VÍTOVÁ. In HULMÁK a kol.: *Občanský zákoník VI...*, s. 160.

¹³² Tamtéž.

ustanovení, kterým jsme se zabývali v kapitole 4.1.2. Dospěli jsme k závěru, že se obsah vedlejší přívlastkové věty vztahuje pouze k vadě, a proto nelze ani v tomto ohledu vykládat ustanovení opačně. Na podporu tvrzení Vítové by přicházel v úvahu výklad pomocí *analogie legis* s § 2112 odst. 1 OZ, které v rámci úpravy práv z vadného plnění u kupní smlouvy omezuje oznámení skrytých vad u kupujícího na 2 roky. Otázkou však je, zda lze tuto úpravu aplikovat i na zákonnou povinnost z vadného plnění u prodeje zboží, kterou právní regulace kupní smlouvy movité věci vůbec nezná. I OZ z roku 1964 v § 626 odst. 1 v rámci prodeje zboží v obchodě výslovně určoval délku reklamační lhůty délkou záruční doby, když stanovoval, že práva, která nebyla uplatněna v záruční době, jsou prekludována. Je tedy otázkou, proč v OZ podobné ustanovení chybí, zamýšlel-li by zákonodárce zachovat dosavadní stav. Přesto se však domníváme, že by takový výklad vedl k zjevně nepřiměřenému zvýhodnění kupujícího, což by bylo i přes jeho postavení slabší strany nepřijatelné. Stejně tak Tichý dochází ve svém výkladu k závěru, že takový stav by byl nepraktický a neadekvátní, označuje jej dokonce za nemravný. Odmítá však subsidiární použití ustanovení o kupní smlouvě i obecných ustanovení z důvodu odlišnosti režimu běžných práv z vadného plnění a rozšířené zákonné povinnosti z vadného plnění. Svůj výklad uzavírá tím, že by měl kupující oznámit vadu prodávajícímu bez větších časových prodlev, protože nepřiměřený časový odstup by byl v rozporu s dobrými mravy.¹³³

Podle našeho názoru je praktičtější použití *analogie legis* s § 2112 odst. 1 OZ, podle kterého by byl kupující povinen vytknout vadu prodávajícímu bez zbytečného odkladu poté, co se o ní mohl dozvědět, nejpozději do 2 let od odevzdání věci. Jakmile kupující vytkne vadu u prodávajícího, začne mu běžet tříletá promlčecí lhůta na uplatnění práva u soudu ve smyslu § 628 OZ ve spojení s § 629 odst. 1 OZ. Je však více než zjevné, že zákonodárce by měl tuto problematiku lépe rozpracovat, jelikož předmětné ustanovení činí výkladové problémy ve více ohledech.

---

¹³³ VÍTOVÁ. In HULMÁK a kol.: *Občanský zákoník VI...*, s. 160.

5 Nároky kupujícího z vadného plnění

Nárokem se rozumí efektivně vynutitelné právo, je tedy nutno odlišovat pojmy „právo“ a „nárok“. V případě vadného plnění nárok nevzniká automaticky se vznikem subjektivního práva, ale až v momentě, kdy je existující právo vytknuto, oznámeno či uplatněno u prodávajícího, můžeme hovořit o tzv. dospělosti práva.¹³⁴ Přestože všechny tři zmíněné úkony znamenají v zásadě fakticky stejné jednání, označuje je zákon v jednotlivých úpravách odlišně. Zde se opět projevuje nepraktičnost roztržité terminologie, o které jsme hovořili v kapitole 4.2. Zákonodárce by se měl jednoznačně i ve speciálních úpravách držet stejné terminologie, jaká byla zvolena v obecné úpravě, tedy vytknutí vady u prodávajícího a uplatnění vady u soudu.

Nárok ze zákonných práv z vadného plnění tedy vznikne kupujícímu tehdy, jsou-li naplněny všechny zákonné předpoklady pro vznik práva z vadného plnění a vytkl-li kupující toto právo včas u prodávajícího. Po vytknutí vady neběží kupujícímu reklamační lhůta ani záruční doba, pokud nemůže předmět řádně užívat.¹³⁵ Reklamační lhůta má nově povahu promlčecí lhůty, na rozdíl od prekluzivního charakteru lhůty v OZ z roku 1964.¹³⁶ To znamená, že právo existuje v podobě naturální obligace i po zániku nároku. Zákon s takovým stavem spojuje posílení postavení prodávajícího v tom smyslu, že pokud by promlčené právo bylo uplatněno kupujícím u soudu a prodávající by namítl opožděné vytknutí, nebude toto právo kupujícímu soudem přiznáno. Obecná úprava rozlišuje v § 1923 OZ jednotlivé nároky podle kritéria odstranitelnosti či neodstranitelnosti vady. V právní úpravě koupě najdeme v § 2106 a § 2107 OZ speciální regulaci, která nově vychází z intenzity vady jako odlišujícího hlediska, resp. zohledňuje, zda se prodávající vadným plněním dopustil podstatného či nepodstatného porušení smlouvy. Stejnou konstrukci u kupní smlouvy obsahoval i ObchZ, dosavadní OZ z roku 1964 rozlišoval vady u koupě podle hlediska odstranitelnosti či neodstranitelnosti vady.¹³⁷

---

¹³⁴ *Důvodová zpráva k NOZ (konsolidované znění)* [online]. obcanskyzakonik.justice.cz, 3. února 2012 [cit. 24. února 2016]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>>.

¹³⁵ Viz § 1922 odst. 2 OZ

¹³⁶ ŠILHÁN. In HULMÁK a kol.: *Občanský zákoník V...*, s. 904.

¹³⁷ KASÍK. In HULMÁK a kol.: *Občanský zákoník VI...*, s. 74-75.

5.1 Nároky z vadného plnění u prodeje zboží v obchodě v občanském zákoníku

Ustanovení § 2106 a § 2107 OZ se podle Vítové subsidiárně uplatní i pro prodej zboží v obchodě společně s jeho speciální úpravou v § 2169 OZ an. Ustanovení o kupní smlouvě se však podpůrně uplatní jen pro jakost při převzetí, pro práva ze zákonné povinnosti z vadného plnění se z povahy věci uplatní pouze § 2169 OZ, protože kupní smlouva takovou úpravu nezná.¹³⁸ Tichý ve svém výkladu zastává názor, že se na prodej zboží v obchodě aplikuje zásadně § 2169 OZ a z regulace koupě se subsidiárně použije jen § 2106 odst. 1 písm. a) OZ, stanovující kupujícímu právo na dodání chybějící věci, které v ustanovení u prodeje zboží v obchodě upraveno není.¹³⁹ My se však domníváme, že dikce samotného ustanovení § 2106 OZ působí jako doplňující ve smyslu k subsidiárním ustanovením. Zejména z užití slučovací spojky „i“ v úvodní části ustanovení „*Nemá-li věc vlastnosti stanovené v § 2161, může kupující požadovat i dodání nové věci...*“, vyjadřující pokračující posloupnost, je patrné, že je nutno jej vykládat ve vztahu se subsidiárními ustanoveními o kupní smlouvě. Nadto by užší interpretace Tichého vedla ke zhoršení postavení spotřebitele, což je v rozporu s objektivně teleologickým výkladem dané úpravy, a proto se přikláníme k výkladu Vítové.

Vzhledem k tomu, že úprava prodeje zboží v obchodě vymezuje vůči ostatním úpravám speciálně vadné plnění v § 2161 odst. 1 OZ (jakost při převzetí), může nárok kupujícímu vzniknout jen tehdy, nemá-li věc vlastnosti stanovené v tomto ustanovení. Toto vymezení vad se uplatní i pro tzv. zákonnou povinnost z vadného plnění v § 2165 OZ.

Podle subsidiární úpravy koupě musí být při určení nároku kupujícího zohledněno, zda vadným plněním došlo k podstatnému či nepodstatnému porušení smlouvy. Žádné z ustanovení koupě tyto dva pojmy nevysvětluje, podpůrně se bude tedy dále vycházet z § 2002 OZ o odstoupení od smlouvy. Podstatným porušením smlouvy se rozumí taková vada, kvůli které by kupující smlouvu neuzavřel a věc nekoupil, kdyby takovou vadu předvídal a prodávající si byl této skutečnosti vědom nebo musel být vědom již při uzavření smlouvy. V opačném případě platí vyvratitelná domněnka, že se nejedná o podstatné porušení. Přestože drobné vady budou zpravidla nepodstatným porušením (např. předkus psa), není možné toto hledisko objektivizovat. Je třeba vždy posuzovat, jak intenzivně vada konkrétního kupujícího zasáhla, protože i nevýznamné vady mohou za specifických okolností představovat podstatné porušení smlouvy.¹⁴⁰ Jednalo by se například o situaci, kdy by kupující kupoval psa

¹³⁸ VÍTOVÁ. In HULMÁK a kol.: *Občanský zákoník VI...*, s. 167.

¹³⁹ TICHÝ. In ŠVESTKA, DVOŘÁK, FIALA, a kol.: *Občanský zákoník. Komentář...*, s. 981.

¹⁴⁰ KASÍK. In HULMÁK a kol.: *Občanský zákoník VI...*, s. 75.

s úmyslem účastnit se psích výstav a soutěží, v takovém případě by předkus psa znamenal podstatnou vadu.

Pokud lze vadné plnění subsumovat pod podstatné porušení smlouvy, může si kupující dle § 2106 odst. 1 OZ zvolit mezi dodáním nové věci nebo chybějící věci, odstraněním vady opravou věci, přiměřenou slevou z kupní ceny nebo odstoupením od smlouvy. Svou volbu musí prodávajícímu sdělit při oznámení vady nebo bez zbytečného odkladu poté. Neučiní-li tak včas, může volit pouze mezi nároky z nepodstatného porušení smlouvy dle § 2107 OZ. Bez souhlasu prodávajícího nemůže být volba kupujícího změněna, ledaže kupující požadoval opravu vady, o které vyjde najevo, že je neopravitelná. Stávající judikatura k tomuto zdůrazňuje (srov. § 622 odst. 1 OZ z roku 1964), že kupující musí vždy postupovat v souladu se zákonem a nemůže si zvolit postup, který zákon nepřipouští, příkladem může být, že si kupující nechá opravit mobilní telefon na své náklady u jiného subjektu a následně tyto vynaložené náklady uplatňuje u prodávajícího z titulu práva z vadného plnění.¹⁴¹ Takový postup není možný. Pokud prodávající vadu neodstraní v přiměřené lhůtě nebo informoval kupujícího, že ji neodstraní vůbec, může kupující namísto původní volby žádat přiměřenou slevu nebo odstoupit od smlouvy. Pojem „přiměřená lhůta“ je stejně jako za účinnosti OZ z roku 1964 interpretován na základě zákona o ochraně spotřebitele. Podle § 19 odst. 3 ZOS musí prodávající nebo jeho pověřený pracovník rozhodnout o reklamaci bezodkladně, ve složitých případech nanejvýš do 3 dnů, a následně ji vyřídit bez zbytečného odkladu nebo nejpozději do 30 dnů od jejího uplatnění, nedohodne-li se s kupujícím jinak. Judikatura nadto dovozuje povinnost prodávajícího vyrozumět v zákonné lhůtě 30 dnů spotřebitele o způsobu vyřízení reklamace.¹⁴²

Jedná-li se o vadu, která vede k nepodstatnému porušení smlouvy, kumulují se kupujícímu nároky podle § 2107 a § 2169 OZ. Samotný § 2107 OZ je v případě nepodstatného porušení pro kupujícího z povahy věci omezenější, avšak v kombinaci s § 2169 OZ má kupující široké spektrum možností nápravy vadného plnění. Podle § 2107 OZ má kupující primárně nárok na odstranění vady nebo na přiměřenou slevu z kupní ceny. Ustanovení poměrně neurčitě upravuje, komu náleží právo volby, obecně se však přisuzuje kupujícímu. Stejný závěr byl uznán i dosavadní judikaturou, která u prodeje zboží v obchodě vyloučila právo volby prodávajícího (srov. § 616 odst. 3 OZ z roku 1964), a podle níž může kupující volbu provést i negativním výběrem, tedy dá-li prodávajícímu najevo, že ostatní

---

¹⁴¹ rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. listopadu 2005, sp. zn. 10 Co 42/2004

¹⁴² rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. července 2011, sp. zn. 33 Cdo 3228/2009

způsoby řešení vylučuje.¹⁴³ V případě, že prodávající vadu neodstraní včas nebo opravu odmítne provést, může kupující žádat slevu z kupní ceny nebo odstoupit od smlouvy.¹⁴⁴ Vzhledem k vypuštění přívlastku „přiměřený“ oproti primárnímu nároku můžeme předpokládat, že sleva může být i většího rozsahu. Kupující může do odstranění vady zadržet část kupní ceny, která odpovídá výši přiměřené slevy.¹⁴⁵

Další nároky vyplývají kupujícímu z § 2169 OZ. Znovu připomínáme, že toto ustanovení se vyjma nepodstatného porušení smlouvy u jakosti při převzetí uplatní také na zákonnou povinnost z vadného plnění. Podle tohoto ustanovení by měl kupující primárně žádat bezplatné odstranění vady, pokud je to vzhledem k okolnostem dostačující, především lze-li vadu bez zbytečného odkladu odstranit. Dodání nové bezvadné věci je možné jen za předpokladu, že je přiměřené k povaze vady. Nepřiměřenost musí být posouzena vždy s ohledem na konkrétní okolnosti daného případu. Přestože vymezení nepřiměřeného zjednání nápravy nebylo implementováno ze směrnice 1999/44/ES, budeme tento pojem interpretovat v souladu s ní.¹⁴⁶ Neúměrné zjednání nápravy je objasněno v bodě 11. preambule jako neúměrně nákladné pro prodávajícího v porovnání s jinými možnostmi nápravy. Neúměrnými náklady se pak rozumí jednoznačně vyšší náklady, než které by vznikly volbou jiné formy nápravy. Čl. 3 bod 3. toto vymezení dále zpřesňuje a říká, že je nutno při posuzování přiměřenosti brát ohled také na hodnotu zboží bez vad, význam porušení smlouvy a také na značné obtíže, které by mohly být způsobeny spotřebiteli. Toto ustanovení lze demonstrovat na příkladu, ve kterém by si kupující zakoupil náramkové kovové hodinky, u kterých se uvolnil šroubek, a proto je nemůže dále používat. Kupující se v tomto případě musí spokojit s opravou hodinek, která trvá v řádu několika minut, protože požadovat hodinky nové by bylo vzhledem k okolnostem nepřiměřené. Týká-li se vada jen části věci, může kupující namísto dodání celé nové věci žádat jen výměnu vadné součásti věci. V případě výměny věci nemůže podle ustálené rozhodovací praxe SDEU prodávající po kupujícím žádat žádnou náhradu za předchozí užívání vadné věci.¹⁴⁷

Pokud není možná žádná z předchozích možností, může kupující od smlouvy odstoupit. Neučiní-li tak nebo neuplatní-li žádný z předchozích nároků (dodání nové věci, výměna vadné části věci nebo oprava věci), případně existuje-li překážka ze strany prodávajícího, který

---

¹⁴³ rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 8. listopadu 2011, sp. zn. 37 Cdo 48/2010

¹⁴⁴ Viz § 2107 odst. 3 OZ

¹⁴⁵ Viz § 2108 OZ

¹⁴⁶ VÍTOVÁ. In HULMÁK a kol.: *Občanský zákoník VI...*, s. 167.

¹⁴⁷ Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 17. dubna 2008, *Quelle AG v Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände*, C-404/06, bod 41.

v přiměřeném čase nezajistil nápravu nebo by zjednáním nápravy způsobil kupujícímu značné obtíže, může kupující po prodávajícím požadovat přiměřenou slevu z kupní ceny. Je-li věc zatížena opakovaně vyskytovanou odstranitelnou vadou nebo má-li věc větší počet vad a kupující nemůže proto věc řádně užívat, může kupující zvolit i v případě odstranitelné vady kterýkoliv z výše uvedených nároků. Podle judikatury se bude u prodeje zboží v obchodě zpravidla jednat o tři vady, přesto je vždy nutno zohlednit individuální okolnosti daného případu.¹⁴⁸ Existuje-li relevantní vada na použité věci nebo věci prodané za nižší cenu (srov. § 2167 OZ, který vylučuje vady u použitých věcí, které jsou adekvátní k míře používání či opotřebení věci při jejím převzetí), má kupující dle § 2171 OZ namísto práva na výměnu věci právo na přiměřenou slevu. Kupujícímu nevznikne nárok z vadného plnění, pokud si byl vady vědom již před převzetím věci nebo vadu sám způsobil.¹⁴⁹

5.2 Nároky z vadného plnění v rakouské právní úpravě

Nároky kupujícího spotřebitele vyplývají z obecné úpravy vadného plnění v ABGB, konkrétně z § 932 ABGB, který rozlišuje dvoustupňový systém uplatňování nároků z vadného plnění. Kupující může primárně žádat vylepšení věci (oprava věci či dodání chybějící části věci) nebo výměnu věci. Sekundárním nárokem jsou přiměřené snížení ceny a odstoupení od smlouvy, nejedná-li se o nepatrnou vadu a kupující je může uplatnit pouze za předpokladu, že primární nároky nebyly možné nebo by způsobily prodávajícímu nepřiměřeně vysoké náklady. Zda se jedná o nepřiměřeně vysoké náklady, se posoudí vzhledem k hodnotě zboží bez vad, významu vady a zatížení kupujícího v porovnání s jiným způsobem náhrady. Tato koncepce odpovídá čl. 5 směrnice 1999/44/ES, který ABGB opět převzal do obecných ustanovení. Rakouské schéma nároků z vadného plnění je v porovnání s českou úpravou jednodušší a bližší implementované směrnici.

Podle rakouské úpravy nemá nabyvatel obecně povinnost vadu zciziteli vytknout, přestože v praxi je to běžný postup. Z tohoto pravidla nicméně najdeme několik výjimek. Podle § 933 odst. 3 ABGB může nabyvatel, který nezaplatil prodávajícímu plnou kupní cenu najednou (splátkové plnění), u soudu uplatnit například námitku k poměrnému snížení zbývajících částky, pokud předem oznámil prodávajícímu vadu v přiměřené lhůtě.¹⁵⁰ Další výjimky vyplývají ze zvláštních zákonů. Podle § 377 UGB je kupující při koupi zboží povinen si zboží po převzetí prohlédnout a vytknout vadu prodávajícímu v přiměřené lhůtě od

¹⁴⁸ unesení Nejvyššího soudu ze dne 13. listopadu 2013, sp. zn. 28 Cdo 1857/2013

¹⁴⁹ Viz § 2170 OZ

¹⁵⁰ ZÖCHLING-JUD. In KLETEČKA, SCHAUER a kol.: *ABGB-ON...*, s. 2138.

převzetí. Vadu, která nebyla v době prohlídky poznatelná, má povinnost vytknout v přiměřené lhůtě po jejím objevení. Za přiměřenou lhůtu označuje judikatura lhůtu 14 dní.¹⁵¹ Povinnost vytknout vadu je stanovena také u smlouvy o zájezdu v § 31e odst. 2 KSchG.

ABGB v porovnání s naší úpravou explicitně stanovuje v § 933 odst. 1 časové omezení pro uplatnění práv z vadného plnění u soudu. Pro movité věci stanovuje lhůtu 2 roky a pro nemovité věci 3 roky. Tyto lhůty začínají běžet u faktických vad ode dne převzetí plnění a u právních vad ode dne, kdy se nabyvatel o této vadě dozvěděl. V odst. 2 stanovuje také speciální lhůtu v délce 6 týdnů pro vady hospodářských zvířat. Všechny lhůty mají povahu lhůt promlčecích.¹⁵²

---

¹⁵¹ rozhodnutí Nejvyššího soudu Rakouska ze dne 15. října 1998, sp. zn. 2 Ob 191/98x

¹⁵² ZÖCHLING-JUD. In KLETEČKA, SCHAUER a kol.: *ABGB-ON...*, s. 2136. Srov. OZ, který žádné specifické promlčecí lhůty nestanovuje, a proto je nutno vycházet z obecné úpravy o promlčení (§ 628 ve spojení s § 629 OZ), podle které má kupující právo uplatnit své právo u soudu do 3 let ode dne, kdy vadu vytkl u prodávajícího.

Závěr

Cílem předkládané diplomové práce bylo provést komplexní rozbor problematiky práv z vadného plnění s prioritním zaměřením na právní úpravu prodeje zboží v obchodě a kriticky zhodnotit její problematické aspekty. Vzhledem k tomu, že zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě vychází z velké části ze směrnice 1999/44/ES, která si klade za cíl vytvořit jednotné minimum ochrany spotřebitele při prodeji spotřebního zboží ve všech členských státech Evropské unie, zabývali jsme se rovněž její implementací do českého právního řádu. Pro komplexnější náhled na celou problematiku jsme pracovali s českou i zahraniční judikaturou a poukazovali jsme na nejvýznamnější odlišnosti s předchozí právní úpravou vadného plnění. Obsahem práce jsou i úvahy *de lege ferenda* včetně sumativního hodnocení a shrnutí vybraných právních institutů.

Během vypracovávání práce byly postupně ověřovány stanovené hypotézy, některé z nich významně přispěly k zodpovězení položených výzkumných otázek. První hypotézou jsme se zabývali na několika místech této práce. Těžištěm pojednání o změnách v terminologii byla především úvodní kapitola, ve které bylo nové pojmosloví odůvodněno upřednostněním perspektivní koncepce občanskoprávní odpovědnosti. Na terminologické změny jsme však poukazovali také např. u vymezení zřejmých vad, jakosti při převzetí či zákonné povinnosti z vadného plnění. První hypotézu tedy považujeme za potvrzenou.

Poměrně značná část práce je věnována komparaci vybraných institutů s rakouskou právní úpravou vadného plnění, včetně srovnání obou vnitrostátních implementací směrnice 1999/44/ES, jejímž prostřednictvím jsme hledali odpovědi na některé z položených výzkumných otázek. Přestože se české soukromé právo navrácí zpět k tradičním právním hodnotám a institutům, hluboce zakořeněným i v rakouském soukromém právu, a obě úpravy sbližuje i samotná směrnice, nacházíme při jejich porovnání v oblasti vadného plnění výrazné obsahové i systematické odchylky. Rakousko soustředí téměř celou problematiku včetně implementace směrnice vadného plnění do obecné části závazkového práva v ABGB. Ta je základním východiskem pro všechny zvláštní úpravy vadného plnění, které se dále zaměřují jen na specifika pro danou oblast. Tím se rakouská úprava vyhýbá zbytečným duplicitním ustanovením, které jsou v české úpravě patrné zejména u kupní smlouvy. Právní úprava vadného plnění u kupní smlouvy je v České republice velmi komplexní a nelze přehlédnout, že má v mnohých ohledech dominantní postavení, zejména proto, že se subsidiárně použije pro několik dalších smluvních typů. Výhoda české úpravy vadného plnění spočívá zejména v tom, že je v zásadě sjednocená v jednom zákoně. Obsahově je však u některých speciálních úprav příliš rozsáhlá, což se v porovnání s ABGB nejvíce jeví jako nezbytné. To způsobuje nejen

komplikace při výkladu, ale i obtížnější orientaci v celé oblasti vadného plnění. Druhou hypotézu jsme výše uvedenými závěry tedy částečně vyvrátili. Vyvrátit úplně ji nemůžeme, jelikož některá ustanovení o vadném plnění jsou si naopak velmi podobná a je z nich patrná inspirace rakouským ABGB.

Stěžejní část práce se koncentruje především na právní regulaci prodeje zboží v obchodě, jenž by měla primárně sloužit k zajištění vyšší ochrany spotřebitelům při uzavírání smlouvy s podnikatelem. Když jsme se však blíže zabývali osobní působností právní úpravy, zjistili jsme, že pojem kupující je chápán širěji a nevztahuje se výlučně jen na spotřebitele, jak je vymezuje legální definice. Třetí definici jsme tedy také částečně vyvrátili, protože při interpretaci kupujícího jako slabší strany se nelze omezit jen na spotřebitele.

Diskontinuitní úprava prodeje zboží v obchodě je v mnoha ohledech problematická a vyžaduje k výkladu některých ustanovení poměrně složitou právní argumentaci a odborné znalosti. Místy je také patrná neúplná nebo zcela chybějící implementace směrnice 1999/44/ES, např. v absenci montážních vad nebo obligatorní povinnosti poskytnout písemnou záruku za jakost na žádost kupujícího. Z toho vyplývá, že česká transpozice nebyla provedena důsledně, zejména chybějící části směrnice jsou problematické, takže čtvrtou hypotézu, která se překrývá se sekundární výzkumnou otázkou, opět částečně vyvracíme. Domníváme se, že Rakousko se s implementací směrnice vypořádalo o poznání lépe, jelikož jejich harmonizovaná úprava nevykazuje žádné zjevné nedostatky.

Nalézt jednoznačnou odpověď na naši stěžejní výzkumnou otázku nebylo snadné zejména kvůli nepřesnému znění a dvojí interpretaci § 2165 OZ. Jeden názorový proud tvrdí, že se jedná o pokračující zákonnou záruku tak, jak ji známe z předchozí právní úpravy, přičemž druhý toto tvrzení odmítá a vykládá ustanovení jako reklamační lhůtu k uplatnění zákonných práv z vadného plnění (jakosti při převzetí). Současný stav tak způsobuje narušení zásady právní jistoty, a to nejen pro spotřebitele, kteří disponují pouze základním právním povědomím. Ani představitelé odborné právní veřejnosti (Vítová, Hulmák) nebo justice (Liškutín, Tomsa) se totiž neshodnou na jednotném závěru, nelze tedy s jistotou tvrdit, ke kterým argumentům se v budoucnu přikloní soudní praxe. V této práci jsme po zhodnocení vlastních i publikovaných právních argumentů dospěli k závěru, že zákonná záruka, nově zákonná povinnost z vadného plnění, i nadále přetrvává, čímž potvrzujeme pátou hypotézu. Za stěžejní argument považujeme tiskové vyjádření Ministerstva spravedlnosti a Ministerstva průmyslu a obchodu, podle kterého zákonná záruka i po účinnosti OZ platí. Kupující může tedy v případě relevantního vadného plnění při prodeji zboží v obchodě volit až mezi třemi různými právy z vadného plnění – z jakosti při převzetí, zákonné povinnosti z vadného plnění

nebo záruky za jakost. Je však nutno dodat, že zasazuje-li se zákonodárce o zachování zákonné záruky, měl by být § 2165 OZ postaven na jisto přesnějším zněním, které nebude připouštět vícero protichůdných výkladů. V souvislosti s tím by měla být tomuto závěru přizpůsobena i celá systematika úpravy prodeje zboží v obchodě, jenž v současném stavu vykazuje v některých částech nelogickou strukturu a mezery v právu.

V rozsahu, který tato kvalifikační práce umožňuje, se nám s využitím různých vědeckých metod úspěšně podařilo ověřit všechny stanovené hypotézy, zodpovědět položené výzkumné otázky a naplnit vytyčené cíle. Přesto však musíme připustit, že zejména hlubší rozpracování problematiky ochrany spotřebitele ve světle evropské legislativy a judikatury, reklamací či nároků z vadného plnění, ke kterému nezbyl v této práci dostatečný prostor, by nepochybně napomohlo dosáhnout komplexnějších výsledků.

Seznam použité literatury

Monografie:

BEZOUŠKA, Petr, PIECHOWICZOVÁ, Lucie. *Nový občanský zákoník. Nejdůležitější změny*. 1. vydání. Praha: ANAG, 2013. 375 s.

ELIÁŠ, Karel a kol. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. 1. vydání. Ostrava: Sagit, 2012. s. 1119 s.

JUD, Brigitta. *Schadenersatz bei mangelhafter Leistung*. Vídeň: Manz, 2003. 337 s.

JUD, Brigitta. *Zur Reform des Gewährleistungsrechts: Referate und Diskussionsbeiträge*. Wien: Manz, 2000. 130 s.

KNAPPOVÁ, Marta. *Povinnost a odpovědnost v občanském právu*. 1. vydání. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. 319 s.

MELZER, Filip. *Metodologie nalézání práva*. Praha: C. H. Beck, 2010. 276 s.

LINDER, Florian. *Gewährleistung in England und Österreich*. Wien: Linde, 2005. 269 s.

SCHELLEOVÁ, Ilona, SCHELLE, Karel. *Vývoj kodifikace občanského práva*. Brno: Masarykova univerzita, 1993. 35 s.

ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan a kol. *Občanské právo hmotné I*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009. 523 s.

WELSER, Rudolf, JUD, Brigitta. *Zur Reform des Gewährleistungsrechts: Die europäische Richtlinie über den Verbrauchsgüterkauf und ihre Bedeutung für ein neues Gewährleistungsrecht*. Wien: Manz, 2000. 225 s.

Komentáře:

HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 2400 s.

HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721-2054). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 1344 s.

HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055 – 3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 2080 s.

KLETEČKA, Andreas, SCHAUER, Martin a kol. *ABGB-ON. Kommentar*. Wien: MANZ Verlag, 2010. 4299 s.

KOZIOL, Helmut a kol. *Kurzkommentar zum ABGB. Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch samt Ehegesetz und Konsumentenschutzgesetz*. Wien: Springer-Verlag, 2005. 1968 s.

ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1700 s.

TICHÝ, Luboš, PIPKOVÁ, Petra Joanna, BALARIN, Jan. *Kupní smlouva v novém občanském zákoníku. Komentář. § 2079-2183.* Praha: C. H. Beck, 2014. 503 s.

WELSER, Rudolf, JUD, Brigitta. *Die neue Gewährleistung: Kurzkommentar zu sämtlichen gewährleistungsrechtlichen Bestimmungen des ABGB und des KSchG.* Wien: Manz, 2001. 213 s.

Články z odborných časopisů:

LIŠKUTÍN, Tomáš. Otazníky nad zákonnou zárukou při prodeji zboží v obchodě od ledna 2014. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 5, s. 160-165.

MELZER, Filip. K úpravě ochrany spotřebitele ve vládním návrhu občanského zákoníku. *Právní rozhledy*, 2009, roč. 21, s. 771-776.

PERNER, Stefan. ABGB – Gefahrtragungsregeln zugunsten von Verbrauchern zwingend. *Österreichisches Recht und Wirtschaft*, 2005, roč. 10, s. 590-593.

SELUCKÁ, Markéta. Ochrana spotřebitele v navrhovaném občanském zákoníku. *Právní rozhledy*, 2009, roč. 10, s. 364-368.

TOMSA, Miloš. Ještě jednou k odpovědnosti za vady při prodeji zboží v obchodě. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 11, s. 404-406.

VÍTOVÁ, Blanka. Vyloučení nebo omezení práva spotřebitele z vadného plnění (včetně dvouleté zákonné záruky v NOZ) jako jedno z nepřiměřených ujednání ve spotřebitelských smlouvách. *Rekodifikace & Praxe*, 2013, roč. 6, s. 5-9.

Sborníky:

HULMÁK, Milan. Prostředky právní ochrany kupujícího při spotřebitelské koupi. In TICHÝ, Luboš. KOCÍ, Miloš (eds.). *Spotřebitelská kupní smlouva.* Praha: Centrum právní komparatistiky PF UK, 2013. s. 27-43.

Internetové zdroje:

Česká obchodní inspekce. *Vysoce módní reklamace* [online]. coi.cz, 24. října 2012 [cit. 21. března 2016]. Dostupné na < <http://www.coi.cz/vysoce-modni-reklamace-nc513/>>.

Důvodová zpráva k NOZ (konsolidované znění) [online]. občanskyzakonik.justice.cz, 3. února 2012 [cit. 24. února 2016]. Dostupné na

<<http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>>.

KOTOUČOVÁ, Jiřina. *Právní úprava ochrany spotřebitele v ČR a v některých dalších státech* [online]. aplikovanepravo.cz [cit. 25. března 2016]. Dostupné na <<http://www.aplikovanepravo.cz/clanky-pdf/67.pdf>>.

Návrh občanského zákoníku – verze k 3. 6. 2007 [online]. obcanskyzakonik.justice.cz [cit. 22. března 2016]. Dostupné na <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/OZ_s_DZ_verze_2007.06.03.pdf>.

TICHÝ, Luboš. *Kupní smlouva a spotřebitelská smlouva, včetně odpovědnosti za vady* [online]. bulletin-advokacie.cz, 18. srpna 2014 [cit. 21. března 2016]. Dostupné na <<http://www.bulletin-advokacie.cz/kupni-smlouva-a-spotrebitelska-kupni-smlouva-vcetne-odpovednosti-za-vady?browser=mobi>>.

Tiskový odbor Ministerstva spravedlnosti. *Dvouletá zákonná záruka na zboží bude platit i po 1. 1. 2014* [online]. obcanskyzakonik.justice.cz, 14. května 2013 [cit. 7. března 2016]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/home/infocentrum/infocentrum-aktuality/214-dvouleta-zakonna-zaruka-na-zbozi-bude-platit-i-po-1-1-2014>>.

Věcný záměr občanského zákoníku (s úpravami po projednání v odborných komisích LRV a v Legislativní radě vlády) [online]. obcanskyzakonik.justice.cz [cit. 3. března 2016]. Dostupné na <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/vecny_zamer_OZ_2000.pdf>.

VÍTOVÁ, Blanka. *Právní regulace ochrany spotřebitele (včetně dvouleté záruky při koupi zboží v obchodě) v novém občanském zákoníku* [online]. emi.mvso.cz [cit. 7. března 2016]. Dostupné na <<http://emi.mvso.cz/EMI/2013-02/06%20Vitova/Vitova.pdf>>.

Evropská legislativa:

směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25. května 1999, o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží

České právní předpisy:

zákon č. 141/1950 Sb., občanský zákoník, ve znění zákona 141/1950 Sb., účinném ke dni 31. března 1963

zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění zákona č. 428/2011 Sb., účinném ke dni 1. ledna 2013

zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění zákona č. 179/2013 Sb., účinném ke dni 1. července 2013

zákon č. 643/2002 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 11/1918 Sb., o zřízení samostatného státu československého, ve znění zákona č. 11/1918 Sb., účinném ke dni 28. října 1918

Rakouské právní předpisy:

císařský patent č. 946/1811 Sb. z. s., obecný zákoník občanský, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 140/1979 Sb. z.s., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 219/1897 Sb. z. s., o podnikání, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 99/1988 Sb. z.s., o ručení za výrobky, ve znění pozdějších předpisů

Judikatura:

Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 22. listopadu 2001, *Cape Snc v Idealservice Srl*, C-541/99 a C-542/99, Sb. rozh. s. I-9064, bod 17.

Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 26. října 2006, *Mostaza Claro v Centro Móvil Milenium SL*, C-168/05, bod 28.

Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 17. dubna 2008, *Quelle AG v Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände*, C-404/06, bod 41.

Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 27. března 2014, *LCL Le Crédit Lyonnais v Fesih Kalhan*, C-565/12, bod 54.

Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 4. června 2015, *Froukje Faber v Autobedrijf Hazet Ochten BV*, C-497/13, bod 46.

rozhodnutí Nejvyššího soudu Rakouska ze dne 7. března 1990, sp. zn. 1 Ob 536/90

rozhodnutí Nejvyššího soudu Rakouska ze dne 15. října 1998, sp. zn. 2 Ob 191/98x

rozhodnutí Nejvyššího soudu Rakouska ze dne 25. září 2005, sp. zn. 1 Ob 138/05h

rozhodnutí Nejvyššího soudu Rakouska ze dne 4. července 2007, sp. zn. 2 Ob 95/06v

rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. března 2007, sp. zn. 32 Odo 1387/2005

rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. července 2006, sp. zn. 33 Odo 1314/2005

rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. ledna 2009, sp. zn. 28 Cdo 171/2008

rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. července 2011, sp. zn. 33 Cdo 3228/2009

stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 15. července 1993, sp. zn. Cpjn 50/1993

unesení Nejvyššího soudu ze dne 13. listopadu 2013 sp. zn. 28 Cdo 1857/2013

rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 8. listopadu 2011, sp. zn. 37 Cdo 48/2010

rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. listopadu 2005, sp. zn. 10 Co 42/2004

Abstrakt / Summary

Abstrakt

Tato kvalifikační práce pojednává o právech z vadného plnění při prodeji zboží v obchodě dle účinné právní úpravy a jejich problematických aspektech. K provedení komplexního rozboru celé problematiky jsou akcentovány též nejvýznamnější změny v porovnání s původní právní úpravou a zpracována související česká i zahraniční judikatura. K vyřešení problematických aspektů jsou komentovány a kriticky zhodnoceny vyslovené právní názory, které byly v souvislosti s nimi publikovány. Práce sumarizuje a analyzuje problematiku práv z vadného plnění i v evropském kontextu. Přestože komparace nepředstavuje primární účel této práce, její nedílnou součástí je i porovnání vybraných institutů s rakouskou právní úpravou. Tento koncept byl zvolen především vzhledem k výrazné evropské harmonizaci v dané oblasti.

Summary

This thesis deals with the rights of the defective goods in B2C contracts and their problematic aspects according to the current legislation in the Civil Code. Also the most important changes, comparing to the previous legislation, are highlighted to achieve a complex analysis of this issue. Czech and foreign judicial decisions are also included. Published legal arguments, related to the problematic aspects, are commented and critically evaluated. This thesis also summarizes and analyses rights of the defective performance in the context of the European law. Selected legal issues are compared with Austrian legislation, although the legal comparison does not represent primary objective of this thesis. This concept was chosen because of the significant influence of the European law in this area.

Klíčová slova / Key words

Klíčová slova

práva z vadného plnění, prodej zboží v obchodě, jakost, záruka za jakost, zákonná povinnost z vadného plnění, spotřebitel

Key words

rights of the defective performance, B2C, quality, guarantee, legal warranty, consumer